

Kinnitatud
direktori 23.06.2016
käskkirjaga nr 1-3/21
lisa 2

KOHTLA-JÄRVE
TAMMIKU PÕHIKOOLI
TOIMETULEKUÕPPE AINEKAVAD

I arengutase

ELU- JA TOIMETULEKUÕPE

Elu- ja toimetulekuõppe rõhuasetused

I arengutase

Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel, ärgitatakse osalema praktilises tegevuses ja suunatud esemelises mängus. Tähelepanu pööratakse kontaktile ja koostegevusele täiskasvanuga, oma välimuse ja õppevahendite korrashoiule. Õpilane kohaneb uute inimestega enda ümber ja uue keskkonnaga.

Õpetuse põhitähtsuseks on õppimiseks vajalike baasoskuste omandamine koostegevuse ja matkimise tasandil.

Õppetöös rakendatakse üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Oluline on, et õpetamine toimiks võimalikult reaalses praktilistes situatsioonides. Väga oluliseks tuleb pidada eneseteeninduse alusoskuste õpetamist praktilises tegevuses.

Elu- ja toimetulekuõppe õpetamise põhimõtted

Elu- ja toimetulekuõppe on toimetulekuõppes üldõpetuse teljeks, teiste ainete õpetamine on tihedalt seotud elu- ja toimetulekuõppe teemadega.

Elu- ja toimetulekuõppe eesmärgiks on kujundada praktilise ja tunnetustegevuse elementaarsed oskused, võimalikult terviklikud kujutlused tajutava keskkonna objektidest ja nähtustest, oma kehast, inimeste tegevusest looduslikus ja sotsiaalses keskkonnas, arusaadavatest moraalsetest nõuetest.

Elu- ja toimetulekuõppe peamised teemad on: minapilt, sotsiaalsed suhted ja suhtlemine, loodusobjektid, inimeste tehtud/kasutatavad asjad, orienteerumine ruumis, orienteerumine ajas, ohutus. Käsitletavad teemad on tihedalt seotud õpilase endaga, õpilasele lähedaste inimesega ning ümbritseva keskkonnaga.

Elu- ja toimetulekuõpetuses läbitavad teemad on kogu toimetulekuõppe planeerimise aluseks.

Teemasid käsitletakse üldjuhul praktilise tegevuse käigus ja õpilaste praktiliste oskuste täiustamise eesmärgil.

Teemade käsitlemine on seotud igapäevaeluga koolis ja kodus, aastaringiga looduses ja rahvakalendis, erinevate tähtpäevade ja üritustega.

Õppimine ja harjutamine toimuvad võimalikult reaalses keskkonnas ja elulistest olukordades (vaatlused, katsed, õppekäigud erinevatesse asutustesse, matkad, kohtumised erinevate elukutsete esindajatega, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine pidudega jms).

Elu- ja toimetulekuõppes on suur osakaal õppekäikudel, praktilistel tegevustel (harjutamisel), õuesõppel.

Juhtivaks protsessiks toimetulekuõppel oleval õpilasel on taju. Seetõttu, tagamaks paremat õpitudemust, on oluline kaasata õppeprotsessi võimalikult erinevaid tajuprotsesse (vaatlemine, maitsmine, haistmine, kompimine, kuulmine).

Õpetamine lähtub konkreetse õpilase reaalsest ja potentsiaalsest arenguvallast, huvidest ja sotsiaalsest keskkonnast.

Õpetus toetab ja suunab õpilase arengut, valmistab õpilasi ette võimalikult iseseisvaks toimetuleks igapäevaelus ja osalemiseks kodanikuühiskonnas (kus on tagatud sotsiaalne kaitse ja juhendamine).

Elu- ja toimetulekuõppe õpetamisel toimetulekuõppes lähtutakse iga konkreetse õpilase hetke arengutasemest ja lähima arengu vallast. Individuaalse õppekava (IÕK) koostamisel arvestatakse iga õpilase individuaalseid võimeid, hetke arengutaset ja lähima arengu valda. Juhul, kui õpilase teadmiste ja oskuste tase ületab põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava toimetulekuõppe elu- ja toimetulekuõppe ainekava õpitudemustes ja õppesisus esitatu, lähtutakse IÕK koostamisel

põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe loodusõpetuse ja inimeseõpetuse ainekavades esitatud õppesisust.

Õppesisu I arengutasemel:

- Eneseteenindus ja igapäevaoskused:** riietumine, söömine, hügieeninõuded, keha ja käte pesemine, toimetulek WC-s, raskuste puhul abi palumine.
- Mina:** erinevad kehaosad, milleks meil neid vaja on. Tervislik eluviis. Välimus, vanus, nimi, elukoht.
- Kool:** meie klass, selle sisustus. Olen õpilane. Koolitarbed. Meie klassi õpilased: kaaslaste nimede kuulamine ja meeldejätmise, poisid/tüdrukud. Kaasõpilase äratundmine õpetaja kirjelduse järgi.
Meie õpetaja: õpetaja nime teadmine.
Erinevad ruumid koolimajas, nende äratundmine vahetult ning piltidelt. Erinevate kooliruumide otstarve.
Käitumine erinevates olukordades (tunnis, vahetunnis, rühmatubades, arstikabinetis jne).
Viisakas käitumine koolis ja väljaspool kooli.
- Mänguajad ja mängud:** mida nendega tehakse.
Erinevad vaba aja veetmise võimalused: raamatud, TV, muusika kuulamine, jalutuskäigud, mängud toas ja õues jne.
- Liiklus ja ohutus:** erinevad sõidukid meie teedel, ohutu liiklemine lähemas ümbruses. Liiklusmärgid.
- Aastaajad:**
 - Sügis:** tunnused, erinevad värvid looduses, loodusvaatlus, õuesõpe, loodusnähtuste kirjeldamine 1-2 sõnaliste lausetega (päike paistab, sajab vihma/lund, puhub tuul jne). Suur-väike, üks-palju (lehed, aiasaadused jne).
Puuviljad: õun, pirn, ploom. Juurviljad: porgand, kaalikas, peet. Köögiviljad: kurk, tomat, kapsas, sibul, kartul. Nimetatud viljade kuju, värvus. Nende äratundmine ehedalt ja piltidelt.
Sügiselised tähtpäevad: mardipäev, kadripäev, isadepäev. Tähtpäevade traditsioonid.
 - Talv:** talvised loodusnähtused (külm, lumi, jää). Õppekäik loodusesse. Taimed ja loomad talvel. Loomade jäljed. Linnud talvel. Talveriietus. Talvised tööd. Sportimine talvel. Talispordivahendid: nende äratundmine ka piltidelt, otstarbe teadmine. Ühised loodusvaatlused. Talvelõbud.
Talvised tähtpäevad: jõulud, uusaasta. Eesti sünnipäev. Sõbrapäev.
 - Kevad.** Läheneva kevade tunnused, ühisvaatlused looduses ja piltidelt. Õuesõpe.
Lume sulamine, esimeste rändlindude saabumine (kuldnokk), pajuoksad kevadel, esimesed kevadlilled (sinilill, ülane).
Kevadised tähtpäevad: vastlapäev, lihavõttepüha.
 - Suvi.** Suvi looduses: loodusvaatlused, õppekäik loodusesse, suve- ja talvepiltide võrdlemine. Suvelõbud: ujumine, päevitamine, rattasõit, pallimängud, lõbustuspark jne.
Suvine tähtpäev: Jaanipäev. Milliste traditsioonidega tähistatakse, milliseid mängu mängitakse.
- Loomad.** Koduloomad: äratundmine, ka piltidelt; mis häält keegi teeb, mida keegi sööb. Metsloomad: äratundmine, ka piltidelt, metsloomade algeline kirjeldamine (karu on pruun/suur, siilil on okkad, jänesel on pikad kõrvad jne), loomade erinevad liikumisviisid, liikumise matkimine, jäljendamine.
- Aeg.** Päeva erinevate osade tundmaõppimine. Öö ja päeva äratundmine piltidelt. Inimese tegevus päeva eri osades. Piltpäevaplaan.
- Perekond.** Pereliikmed ja sugulased: ema, isa, onu, tädi, vanaema, vanaisa, õde/vend. Vanemate inimeste abistamine. Jõukohased tööd.

Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

I arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) sooritab igapäevatoiminguid osalise abiga;
- 2) tunneb ära endale kuuluvad esemed, teab oma asjade kokkulepitud hoiukohta;
- 3) tegutseb tuttava eseme ja õppevahendiga vastavalt selle funktsioonile;
- 4) märkab suunamisel enda põhiemotsioone;
- 5) määratleb end kui oma pere liiget ja õpilast, teab enda ja lähedaste nimesid, teab enda sugu;
- 6) teab oma elukohta;
- 7) tunneb kehaosi, nimetab neid;
- 8) täidab hügieeninõudeid abiga;
- 9) korrastab abiga oma välimust;
- 10) osaleb tervislikel eluviisidel põhinevates tegevustes;
- 11) tunneb õpitud mets- ja koduloomi, aed- ja puuvilju, taimi (sh fotolt, pildilt);
- 12) nimetab käesolevat aastaega, eristab õppetundi ja vahetundi, eristab päeva ja ööd, töö- ja puhkepäevi;
- 13) osaleb loodusvaatlustes;
- 14) orienteerub lähemas ümbruses, nii koolis kui ka kodus;
- 15) osaleb ühisüritustel ja -mängus. On kaasatud eakohastesse ja võimetele vastavatesse vabaaja tegevustesse;
- 16) teab ja kasutab õpitud viisakusväljendeid;
- 17) täidab eelneval meeldetuletusel õpitud ohutu käitumise reegleid;
- 18) oskab hinnata tegevusi põhimõttel TOHIB – EI TOHI.

VEENE KEEL

Eesti / vene keele rõhuasetused

I arengutase

1.-2. klassis selgitatakse välja õpilase kõne mõistmise ja verbaalse/mitteverbaalse eneseväljenduse oskused, lõimitakse kõne mitteverbaalse suhtlemisega, kujundatakse oskust kuulata, jälgida, matkida ja koos tegutseda.

Õpilasi õpetatakse lühikorraldusi kuulama ja reageerima situatsioonist lähtuvalt koos osutamise ja/või ettenäitamiseega esitatud korraldustele.

Õpilasi suunatakse reguleerima oma kõnet ja häälsusi grupis koostöötamise eesmärgil. Oluline on kontakti astumine, kontaktis osalemine ja kontakti kestuse pikendamine.

Kõne arendamine toimub peamiselt praktilise tegevuse ja suunatud esemelise mängu kaudu, kusjuures elementaarseks kõneks ja vokaliseerimiseks on vajalikud kaasnevad passiivsed ja aktiivsed liigutused.

Lihtsate ja õpilastele arusaadavate (nende sensomotoorsetele kogemustele toetuvate) õppejuttude kaudu õpetatakse sõnu ja häälikuid eristama: häälikute järelkordamine, reageerimine eri helidele ja mürale, kõnehäälikute äratundmine, kuulumistähelepanu arendamine.

Vajadusel täpsustatakse hääldust, kujundatakse oskust kõne baasiks olevate häälikukomplekside (häälik, häälikute rida, silbirida, kõnetakt, sõna) järelkordamiseks.

Harjutatakse situatsioonile vastavate sõnade äratundmist ja kasutamist, võimalusel baaslausungite moodustamist.

Õpitegevust ja käitumisakte motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Tegevuses osalemisele antakse positiivne hinnang.

Eesti / vene keele õpetamise põhimõtted

Õppetegevus

Eesti keel/vene keel on emakeelena toimetulekuõppes sotsiaalsete oskuste, tajude arendamise, tunnetustegevuse, suhtlemise, tegevuste kavandamise ja oma ning teiste tegevuste reguleerimise vahend.

Eesti / vene keelel on oluline osa õpilase isiksuse kujunemisel ja rahvuskultuuri omandamisel.

Eesti/vene keele õpetamine on lahutamatu seotud õpilase praktilise tegevusega, toimub kõikides tundides ning klassivälistes tegevustes.

Kõne arengu tingimuseks on õpilaste suhtlema ärgitamine praktilise tegevuse käigus. Motiveeritakse ja positiivselt hinnatakse kõiki situatiivseid suhtlemisakte (mitteverbaalseid ja verbaalseid).

Suhtlemine täiskasvanuga on esialgu peamiselt emotsionaalne, millele õpitegevuse käigus lisanduvad esemelise ja tegevusliku kommunikatsiooni aspektid.

Pedagoogi ülesanne on suhtlemisprotsessis esitada õpilasele jõukohased kommunikatsioonivahendid (kommentaariid, küsimused, korraldused, parafrasid jm).

Kaaslastega suhtlemise tingimuseks on koostevõime korraldamine.

Kõnearenduses arvestatakse õpilase vaimse ja psüühilise arengu taset ning kõnesoovi, võimalikku nägemis- ja kuulumisanalüsaatorite kahjustust, artikulatsiooniaparaadi liikuvust.

Vajadusel võetakse kasutusele verbaalset kõnet toetavad ja/või asendavad kommunikatsioonivahendid (tavaliselt lihtsustatud viiped või piktogrammide).

Eesti/vene keele õpetamise kaudu arendatakse õpilase kõnetegevust sensomotoorsel, keelelisel ja pragmaatilisel tasandil. Suhtlemise õpetamisel on kõige olulisemaks pragmaatiline tasand (st enda väljendamine keeleliste ja mittekeeleliste vahenditega) ning partneri mõistmine.

Arendatakse õpilaste suutlikkust oma teadmiste ja omandatud suhtlemisvahendite vastavalt

- teavet küsida, edastada ja kasutada;
- mõista suhtlemispositsioonide erisust/sarnasust;
- kuulata ja mõista kohandatud teksti, lugeda ja mõista silte ja tabelauseid ning kohandatud lühitekste sõltuvalt kõne arengu tasemest;

- mõista ja kasutada graafilist teavet (pilte, skeeme), sh instruksioone, seostada verbaalset ja graafilist teavet.

Suhtlemisvahendite kasutamine tunnetusfunktsioonis sõltub õpilaste taju arengust, kujutistest ja kujutlustest mälus, tajutavate seoste ja suhete (koht, aeg, kuuluvus jm) mõistmisest praktilises tegevuses.

Tunnetusfunktsiooni arendamisel arvestatakse järgmisi etappe:

- olemasoleva kogemuse fikseerimine,
- tuttavate objektide ja tegevuse tajumise sõnastamine,
- kujutiste ja kujutluste aktiveerimine (ammutamine mälust),
- varem tundmatute objektide ja tegevuste analüüsi sõnastamine omandatud suhtlemisvahendite piirides.

Oluline on suunata õpilasi õigesti mõistma ja kasutama objektide nimetusi, eristama neid tegevust/seisundit ja tunnuseid väljendavatest vahenditest.

Eesti/vene keele õpetamisel toimetulekuõppes lähtutakse iga konkreetse õpilase hetke arengutasemest ja lähima arengu vallast. Individuaalse õppekava (IÕK) koostamisel arvestatakse iga õpilase individuaalseid võimeid, hetke arengutaset ja lähima arengu valda. Juhul, kui õpilase teadmiste ja oskuste tase ületab põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava toimetulekuõppe eesti keele ainekava õpitulemustes ja õppesisus esitatu, lähtutakse IÕK koostamisel põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe eesti keele ainekavades esitatud õppesisust.

Kuulamine Kuulamisoskusest oleneb kõne mõistmine, adekvaatne osalemine dialoogis ja ühistegevuses, sh õpitegevuses. Kuulmistähelepanu arendamiseks harjutatakse mitteverbaalsete helide ja mürade kuulamist ja äratundmist, seejärel sõnade ja lausungite äratundmist.

Kuulmistähelepanu arendamiseks ja keeleüksuste semantiseerimiseks kasutatakse häälightsuste, sõnade järelekordamist, esemetele või piltidele osutamist, sisuliste või keeleliste vigade leidmist.

Kuulamise ajal peaks õpilane loobuma enesestimulatsioonist (koogutamine, plaksutamine).

Toimetulekuõppe lõpuks kujundatakse oskus kuulata jutustatud või ette loetud lihtsas eesti keeles (ARE keeles) lühiteksti.

Kõnemõistmine

Kõnemõistmise eelduseks on kuulmistähelepanu piisav areng ning soov/oskus kontakti astuda ja seda säilitada, samuti õpilaste isiklike kogemuste pagas.

Toimetulekuõppe lõpuks taotletakse oskust mõista suhtluspartneri ütluste tähendust (semantika) ja mõtet (pragmaatika) igapäevaselt olulistel teemadel.

Kõneloome

Kõneloome peamine eesmärk on arendada õpilase baassõnavara ja baaslausungite genereerimise/kasutamise oskust, et jõuda dialoogi sugemetega lühitekstide loomiseni.

Toimetulekukooli õpilase kõne sisu toetub esilagu tajutavale situatsioonile, hiljem ka tajukujutlustele, sh piltidele, verbaliseeritakse praktilises tegevuses tekkivaid olukordi, kommenteeritakse/kirjeldatakse oma või teiste tegevust.

Olulisem kui töö kõne hääldusliku küljega, on õpetada oma mõtete ja soovide arusaadavaks tegemist.

Kõnetute õpilaste puhul on kasutusel kõnet asendavad alternatiivsed suhtlusvahendid .

Grammatikaõpetust toimetulekuõppestraditsioonilises tähenduses ei toimu. Eesmärgiks on seatud lihtsamate grammatiliste konstruktsioonide praktiline mõistmine ja kasutamine.

Samaaegselt väljendusoskuse kujundamisega tuleb vajadusel vabaneda kaja ja/või psühhoootilisest kõnest.

Lugemine ja kirjutamine

Ladusa lugemiseni õpilased antud koolitüübis reeglina ei jõua. Eristatakse teadlikku lugemist ja signaalsõnade äratundmist.

Toimetulekukooli õpilased õpivad lugema fotosid, pilte, sümboleid, skeeme, signaalsõnu. Enamuse õpilaste lugemisoskus tähendabki eelkõige õpitud märkide ja sõnade äratundmist, mis võimaldab saada infot ümbritsevast maailmast.

Vastavalt õpilase individuaalsetele võimetele võib harjutada ka veerimise ja lühemate sõnade kaupa lugemise oskust ning lihtsas eesti keeles (ARE keeles) tekstide teadlikku lugemist.

Nagu teadliku lugemiseni, nii jõuavad ka iseseisva kirjutamiseni vähesed toimetulekukooli õpilased. Õpilaste kiri jääb valdavalt primitiivseks ja vigaderohkeks. Kujundatakse üksikute oluliste sõnade (nimi, aadress jne) kirjutamise oskust.

Õppesisu I arengutasemel:

Kõnemõistmine

- Mittekõneliste helide ja mürade eristamine inimkõnest; inimkõne äratundmine ja erinevate helide ja mürade matkimine.
- Oma nimele reageerimine.
- Klassikaaslaste nimede teadmine.
- Tajutavaid objekte, sündmusi ja tegevusi tähistavate omandatud märkide või sümboolite äratundmine ja kasutamine.
- Kehaosade ja igapäevategevuses kasutatavate esemete (riietusesemed, nõud, mööbliesemed jne) ning nende kujutiste äratundmine ja nimetamine.
- Esemete ja nende kujutiste rühmitamine 1 – 2 tajutava tunnuse alusel ja rühma kuuluvate objektide nimetamine.
- Õpilase tegevustega seotud mõistmine.
- 2 - 3 objekti vaheliste ruumisuhete ja neid väljendavate keelendite (all, peal, ees, taga, kõrval) mõistmine.
- Verbaalsete või alternatiivsete vahenditega esitatud lühikorralduste ja keeldude situatiivne mõistmine.

Eneseväljendus ja sõnavara

- Emotsionaalse kontakti otsimine, loomine ja hoidmine täiskasvanute ja kaaslastega.
- Reageerimine miimikale, intonatsioonile kehaasendile, liigutustele.
- Hingamis- ja artikulatsiooniharjutused.
- Rütmisalmide saatmine liigutustega, kooskõne vastavalt võimekusele.
- Osalemine kooskõnes ringmängudes.
- Esemee või inimese nimetamine sõna või sõnapaariga.
- Oma põhivajaduste ja soovide (janu, vajadus tualetti minna jne) väljendamine lihtsate keeleliste vahenditega (sõnad, baaslausungid) või alternatiivsete vahenditega.
- Küsimustele vastamine (jaatus, eitus) žesti, viipe, häälotsuse või sõnaga.
- Viisakusväljendid (tervitamine, tänamine, palumine jne), äratundmine, reageerimine, kasutamine.
- Oma tegevusele viitamine (ärgitatud privaatkõne alged).
- Rütmi- ja koordinatsiooniharjutused, kõnerütm (üld- ja peenmootorika, silma ja käe liigutuste koostöö).
- Tegevusaktile antud hinnangu (õige, vale) mõistmine.
- Situatsioonile vastavate sõnade ja 2-3-sõnaliste baaslausete äratundmine ja kasutamine koos- ja järelkõnes.

Tekstiloome ja mõistmine

- Tajutavat (pildil kujutatud) tegevust kujutava lühijutu kuulamine ja mõistmine konkreetset tegevust või pilti tajudes..
- Lähikäikudes orienteerumine sõna/viipe/piktogrammi toel.
- Kuulmistaju ja verbaalse operatiivmälu arendamine.

Lugemine ja kirjutamine

- Oma nime/märgi äratundmine.
- Foto, pildi, sümboli (piktogramm) lugemine.
- Mõne omandatud sõna lugema õppimine täissõna meetodil.
- Seose täissõna - objekt loomine.
- Märkide tähenduse mõistmine ja neile reageerimine.
- Peenmotoorika arendamine.
- Kirja eelharjutused, silma ja käe koostöö arendamine.

Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

I arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) eristab mittekõnelisi helisid ja mürasid;
- 2) reageerib lühikorraldustele, oma nimele, teab klassikaaslaste nimesid;
- 3) tunneb ära objekte, sündmusi ja tegevusi tähistavaid õpitud märke, sümboleid, sõnu;
- 4) osutab nimetamisel kehaosadele, lapse tegevustes kasutatavatele esemetele, tuttavatele inimestele;
- 5) mõistab objektide vahelisi ruumisuhteid (all, peal, ees, taga, kõrval) ja neid väljendavaid keelendeid;
- 6) orienteerub lähikäikudes sõnade/viibete/piktogrammide toel;
- 7) annab märku oma vajadustest või soovidest;
- 8) suhtlussituatsioonides tervitab, jätab hüvasti, palub, tänab verbaalselt või alternatiivsel viisil;
- 9) nimetab lähikäikude esemeid, temale tähtsaid isikuid ja tegevusi verbaalselt või õpitud alternatiivsel viisil;
- 10) nimetab mõningaid fotol või pildil kujutatud esemeid või isikuid;
- 11) vastab arusaadavatele küsimustele 1–2 sõna / alternatiivse suhtlusvahendi abil;
- 12) väljendab eitust ja jaatust;
- 13) osaleb rütmisalmide lugemisel ja ringmängudes verbaalselt või alternatiivsel viisil;
- 14) kasutab koos- või järelkõnes 2–3-sõnalist baaslauset;
- 15) teab igapäevaselt kasutatavate õpitud märkide (piktogramm, muud sümbolid) tähendust;
- 16) tunneb sõnakuju järgi oma nime, teisi õpitud sõnu.

MATEMAATIKA

Matemaatika rõhuasetused

I arengutase

Matemaatika õpetamine toimub üldõppe põhimõttel – integreeritult teiste ainetega.

Olulisel kohal on praktilised tegevused mitmesugustest esemetest koosnevate hulkadega, vaatlus- ning eristamisoskuse kujundamine: osahulkade ühendamine, osahulga eraldamine, hulkade võrdlemine.

Matemaatika õpetamise põhimõtted

Matemaatika õpetamine toimub integreeritult teiste õppeainete ja tegevustega.

Matemaatikaalased teadmised ja oskused on olmes ja töös toimetuleku eeldused, seepärast seostatakse matemaatika õpetamist toimetulekuõppes tihedalt igapäevase eluga.

Õppeprotsessis taotletakse õpilaste matemaatikapädevuse kujunemist:

- suutlikkus praktilise tegevuse protsessis tajudele toetudes orienteeruda hulkade, mõõtude ja arvude vahelistes seostes ja suhetes;
- kasutada mõnda enamlevinud mõõtevahendit;
- sooritada elementaarseid matemaatilisi tehteid (praktiliselt, materialiseeritult);
- mõista ja kasutada praktilise tegevusega seotud graafilisi sümboliteid ja lihtsaid mudeleid;
- rühmitada objekte tajutavatele tunnustele ja tajukujutlustele toetudes;
- teostada igapäevaelus toimetulekuks vajalikke rahalisi toiminguid õpitud arvuvalla piires.

Uusi teadmisi ja oskusi õpetatakse osaoskuste kaupa, kasutades mängulisi ja elulisi situatsioone. Matemaatikatundide läbiviimisel on eriline osakaal vaatlusel, õppekäikudel ja praktilistel tegevustel. Matemaatilisi oskusi võib omandada/kinnistada õuesõppe vormis, rõhutades praktilise harjutamise osa.

Õpetamisel kasutatakse konkreetseid ja õpilaste kogemustega ühtivaid väljendeid.

Esemete ja nende tunnuste üldistamise ja rühmitamise aluseks on konkretiseerimine. Tähelepanu pööratakse rühmade moodustamiseks vajalikele tunnustele, hulkadega opereerides märgatakse hulga elementide muutusi, hulga muutumise põhjusti.

Kõik ülesanded hulkadega sooritatakse esmalt materjaliseeritult, kasutades erinevaid esemaid, asju ja pildimaterjali.

Tekstülesanded on enamasti suulised ning neil on praktiline ja õpilastele lihtsalt mõistetav sisu.

Sotsiaalmatemaatika tunnid viiakse läbi tööõppe või elu- ja toimetulekuõppe tundidega integreeritult.

Harjutamisel kasutatakse võimalusel abiks mitmesuguseid mängulisi arvutiprogramme.

Matemaatika õpetamisel toimetulekuõppes lähtutakse iga konkreetse õpilase hetke arengutasemest ja lähima arengu vallast. Individuaalse õppekava (IÕK) koostamisel arvestatakse iga õpilase individuaalseid võimeid, hetke arengutaset ja lähima arengu valda. Juhul, kui õpilase teadmiste ja oskuste tase ületab põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava toimetulekuõppe matemaatika ainekava õpitulemustes ja õppesisus esitatud, lähtutakse IÕK koostamisel põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe matemaatika ainekavades esitatud õppesisust.

Õppesisu I arengutasemel:

- 1) **Värv.** Põhivärvid. Kollane, roheline, must, valge, sinine, punane.
- 2) **Suurustunnused:** suur-väike, pikk-lühike, kõrge-madal, lai-kitsas.
- 3) **Vorm.** Geomeetrilised kujundid: ring, kolmnurk, ruut. Esemete eristamine ja võrdlemine kuju/suuruse/värvi järgi. Antud tunnuse järgi esemete leidmine/liigitamine, ühe tunnuse nimetamine. Geomeetriliste kujundite kasutamine käelises tegevuses. Ümbritseva sisustuse esemete eristamine kuju järgi.
- 4) **Tegevused esemetega:** esemete eristamine ja vaatlemine (esemed klassis, laste riietusesemed, mänguasjad, loomad, puuviljad, liiklusvahendid jne).

- 5) **Tegevused hulkadega:** hulkade vaatlemine ning ühe tunnuse (värvus, suurus, paigutus) leidmine/nimetamine. Hulkade moodustamine ja neile ühise nimetuse andmine. Hulga elementide koosloendamine. Üks-palju eristamine. Hulkade võrdlemine (kus on rohkem, vähem, ühes suunas).
- 6) **Ruumikujutlused:** „mina” – oma keha tajumine, kehaosad (pea on üleval, jalad all), *ees-taga, ette- taha, üles-alla, üleval-all, sees-väljas, sisse-välja, kõrval-juures*. Esemek/kaaslase asukoha määramine endast lähtuvalt (minu ees/ette). Esemek kuju kindlas ruumilises paigas.
- 7) **Ajakujutlused:** päevaplaani alusel ajasuhete tajumine. Päev-öö. 7 nädalapäeva (töö-ja puhkepäevad). 4 aastaaega, praegu, enne, pärast, sünnipäev 1x aastas.

Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

I arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) eristab esemeid ja nende kujutisi (3–4) värvuse, suuruse, vormi järgi;
- 2) võrdleb esemeid värvuse, suuruse ja kuju järgi;
- 3) eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid, nende graafilisi kujutisi;
- 4) rühmitab objekte ja graafilisi kujutisi etteantud tunnuse alusel;
- 5) nimetab tuttavate esemete (nende kujutiste) rühma;
- 6) eristab hulki põhimõttel ÜKS-PALJU;
- 7) mõistab suhteid peal, ette – taha, peale – alla, kõrvale, asetab esemeid nimetatud kohale;
- 8) eristab tegevuste järjestust: praegu, enne, pärast;
- 9) teab tüüpilisi päeval ja öösel sooritatavaid tegevusi;
- 10) tegutseb lihtkorralduste alusel ning õpitud ruumisuhteid mõistes ja kasutades;
- 11) osaleb mõnes õpitud laua- või arvutimängus.

KUNST JA KÄELINE TEGEVUS

Kunsti ja käelise tegevuse rõhuasetused

I arengutase

I arengutasemel arendatakse õpilase peenmootorikat ning silma ja käe liigutuste koordineerimist. Peamiseks töövormiks on koostegemine ja praktiline tegevus eeskuju või näidise järgi. Arvestatakse iga õpilase individuaalset käelise tegevuse ja kõne mõistmise taset.

Õpilasele tutvustatakse erinevaid materjale ja töövahendeid, nende omadusi ning kasutamisevõimalusi; suunatakse hoidma korras oma töökohta ja -vahendeid.

Õpilasi innustatakse tehtust rõõmu tundma. Antakse positiivne hinnang tegevuses osalemisele.

Õpilaste tegevust verbaliseerib pedagoog.

Kunsti ja käelise tegevuse õpetamise põhimõtted

Kunst ja käeline tegevus on lõimitud teistes ainetes käsitletavate teemadega.

Kunsti ja käelise tegevuse tundides harjutatakse praktiliseks tööks vajalike liigutuste sooritamist, tekitatakse huvi tegevuse vastu ja soovi ise midagi esteetiliselt kujundatult valmis teha.

Kunstiõpetuse kaudu ärgitatakse õpilasi väljendama oma emotsioone, arendatakse kõnelist väljendusoskust ja loovust.

Kunsti ja käelise tegevuse tunde võib läbi viia õppekäikudena, külastades õpilastega näitusi, muuseume, käsitöökodasid jms.

Kunsti ja käelise tegevuse õpetuse tundidel on oluline roll rahvakunsti tutvustamisel. Tundide planeerimisel arvestatakse aastaringi eesti rahvakalendris ja rahvuslikke tähtpäevi.

Kunsti ja käelise tegevuse tundides õpitakse vaatlema esemeid (tunnused, osad), esemeid kirjeldama ja kujutama eri tehnikaid ning materjale kasutades.

Kunstil ja käelisel tegevusel on kõnearenduslik suunitus. Esialgu saadab õpilase tegevust kõnega õpetaja, seejärel suunatakse õpilasi üha rohkem oma tegevust ise kõnega saatma. Hiljem tehakse ühiselt (õpetaja-õpilased) tehtud tööst sõnaline kokkuvõte.

Õpetamine kunstiõpetuse ja käelise tegevuse tundides toimub õpilastele positiivsete emotsioonide loomise kaudu. Töö lõppedes antakse tööle positiivne hinnang, kiidetakse õpilast ja julgustatakse edaspidi aktiivselt käelises tegevuses osalema.

Õpetajapoolse abi ja juhendamise ulatus sõltub õpilase füüsilistest ja vaimsetest võimetest. Tööd teostatakse vastavalt õpilaste arengutasemele ja individuaalsetele võimetele, kas koostöös õpetajaga (ühistöö kogemused), etapiviisiliselt näidise järgi või kasutatakse näidist ning tööjuhiseid (piktogramm, skeem, tingmärgid).

Õppesisu I arengutasemel:

- Kujutamissopeetus:** Lihtsa objekti (pall) kujutamine vaatluse järgi. Näo osade kujutamine.
Värvusõpetus: Põhivärvuste eristamine ja seostamine ümbritseva elu esemetega.
Materjaliõpetus: Loodusliku materjali korjamine ja rühmitamine tajutavate tunnuste alusel. Meisterdamine looduslikust materjalist. Muud materjalid: paber, riie, karusnahk, puu, klaas. Materjalide rühmitamine.
- Tarbekunst ja dekoratiivne kompositsioon:** Lihtsate kaheosaliste mustriribade koostamine (ladumine, trükkimine).
- Tehnikate õpetus:** Fooni- ja ilupaberite valmistamine. Lihtsad trükkitehnikad: pintsli-, peegel- ja lõngatrükk. Puhumistehnika.
- Voolimine:** Voolimise algvõtted: pigistamine, vajutamine, silumine, osadeks jaotamine, rullimine, veeretamine. Lihtsa üheosalise objekti voolimine. Jäljendite vajutamine.
- Paberi- ja papitööd:** Paberi rebimine, kortsutamine, lõikamine, liimimine. Aplikaatsioonitööd ettevalmistatud detailidest.
- Tekstiilitööd:** Lõnga ja paela lõikamine. Lõngapildi kleepimine. Riideribade kleepimine.

7. **Muud materjalid:** Oskab tuttava töövahendiga tegutseda õpetaja suunamisel. Tutvumine erinevate materjalidega: nahk, puit, metall. Tutvumine erinevate töövahenditega.
8. **Tehniline modelleerimine:** Mänguklotsidest ehitamine (ladumine üksteise kõrvale, peale). Kujundite ladumine.
9. **Temaatilised tööd:** Teemakohase analüüsitud üksikobjekti kujutamine.
10. **Ohutusnõuded ja tööpaik:** Käärde, liimi, värvide kasutamine. Oma töökoha koristamine õpetaja korralduste järgi.

Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

I arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) teab esmaseid voolimisvõtteid;
- 2) voolib lihtsamaid vorme;
- 3) katab värviga selge kontuuriga lihtsa pildi;
- 4) kasutab värve: õige pintslihoid, värvi võtmine, pinna katmine, pintslipesemine;
- 5) hoiab kääre käes ja kasutab abiga;
- 6) liimib abiga kujundeid aluspaberile;
- 7) eristab põhivärvusi;
- 8) paigutab vaasi lilli, oksid;
- 9) tegutseb tuttava töövahendiga õpetaja suunamisel;
- 10) korraldusel korrastab abiga oma tööpaiga;
- 11) juhendamisel järgib ohutusnõudeid pliatsi, pintslid, liimi ja käärde kasutamisel.

MUUSIKAÕPETUS

Muusikaõpetuse rõhuasetused

I arengutase

Äratatakse õpilastes huvi muusika ja rütmika vastu.

Rütmipillimängu ning laulumängude abil koordineeritakse silma ja käe koostööd, õpilane õpib liigutusi sooritama eri rütmis ja tempos.

Õppesisu I arengutasemel:

1. Muusika kuulamine.

1. Helid ja mürad looduses ja ruumis.
2. Helide (looduses, linnas) kuulamine, matkimine, väljendamine liigutuste ja sümbolitega.
3. Kuuldud hääle seostamine pildiga. Inimhääle eristamine teistest häältest.
4. Muusikalised mängud. Eristab meloodia iseloomu. Lemmiklooma matkimine muusika saatel, muusika iseloomu väljaselgitamine.
5. Helide ja vaikuse vahelduv tajumine. Reageerimine vastavalt muusika iseloomule (plaksutamine, lehvitamine, käte, jalgade, kehaga liigutamine).
6. Õpitud laulude äratundmine.
7. Lihtsamate žanride äratundmine (laul, tants).
8. Kaaslase esinemise jälgimine.

2. Laulmine.

1. Õpetaja laulmise kuulamine, jälgimine, laulu osaline kaasalaulmine. Astmenimed ja käemärgid.
2. Osalemine laulmisel: plaksutab või laulab kaasa.
3. Nime-, tere-, värvi- ja iseteenindamislaulud.
4. Laulud vastavalt päevaosale, aastarütmile.
5. Esinimine teistele.

3. Pillimäng.

1. Muusikale kaasamängimine kehapillil (rütmilise kaasaplaksutamine) õpetajaga koos või ettenäitamisel.
2. Rütmilise kaasamängimine saatemuusikaga (randmekuljused, marakas, kõlapulgad).
3. Mängimine pillil, üks heli; heli ja vaikuse vaheldumine; palju helisid.

4. Muusikalis-rütmiline liikumine.

1. Liikumised koos õpetajaga vastavalt laulu tekstile ja muusika meeleolule (paigaltammumine).
2. Eristab inimhääli teistest häältest.
3. Tunneb ära korduvaid hääli ja mürasid ruumis ja looduses.

Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

I arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) eristab inimhääli teistest häältest;
- 2) tunneb ära korduvaid hääli ja müra ruumis ja looduses;
- 3) eristab ühe ja mitme rütmipilli heli;
- 4) tunneb huvi muusika vastu, reageerib vastavalt muusika iseloomule kas käte, jalgade või keha liikumisega;
- 5) laulab kaasa või osaleb mõne õpitud laulu esitamisel;
- 6) kasutab rütmipille;

- 7) mängib muusikale kaasa rütmipillil;
- 8) matkib liigutusi, liigub õpetaja eeskujul vastavalt muusikale.

KEHALINE KASVATUS

Kehalise kasvatuse rõhuasetused

I arengutase

1.-2. klassis kujundatakse õpilaste oskust kuulata, jälgida ja täita lihtsamaid korraldusi ning järgida elementaarseid korraharjumusi, õpetatakse last oma keha tunnetama, ruumis orienteeruma.

Harjutusi sooritatakse koostegevuses ja matkides näidise ja lihtsa instruksiooni järgi.

Õpilasi suunatakse muutma liigutuste rütmi ja tempot. Oskuste omandamist toetab samalaadsete harjutuste pidev kordamine.

Kogu õppetöö tugineb mänguliste elementide kasutamisele.

Õpilasi motiveeritakse tegevuses osalema positiivse hinnangu andmisega.

Õpilaste tegevust verbaliseerib pedagoog.

Kehalise kasvatuse õpetamise põhimõtted

Kehalise kasvatuse eesmärk on toetada õpilase individuaalsest eripärast lähtuvalt tema füüsilist arengut.

Kehalise kasvatuse tundides kujundatakse õpilaste liikumisharjumusi ning positiivset hoiakut tervisesporti kui ühte võimalusse tervisliku ning täisväärtusliku elu elamiseks.

Üldkehalisi harjutusi sooritades õpetatakse õpilasi tunnetama oma keha, arendatakse üldmootorikat, koordineerimist, jõudu, vastupidavust, kiirust ja osavust. Soovitav on lülitada tundi spetsiaalseid rühiharjutusi.

Kõiki harjutusi sooritatakse vastavalt lapse arengule imiteerimise, näidise või instruksiooni järgi, liigutuste rütmi ja tempo muutes. Jõukohaste harjutuste valik võimaldab õpetada õpilasi lõõgastuma ja liikumisest rõõmu tundma.

Sobivate õppemeetoditega innustatakse õpilasi arendama oma kehalisi võimeid ning regulaarselt kehaliselt aktiivne olema.

Kehalise kasvatuse õpetamine on tihedalt lõimunud teiste ainete õpetamisega.

Kehalise kasvatuse tundides kujundatakse õpilaste eneseteeninduse ja sotsiaalseid oskusi pöörates tähelepanu õpilaste sportliku riietuse ning isikliku hügieeni nõuete võimalikult iseseisvale täitmisele.

Kehalise kasvatuse kaudu antakse teadmisi tervislikest eluviisidest, sh tervislikust toitumisest.

Kehalise kasvatuse tundides tutvustatakse Eesti ja maailma spordisündmusi, osaletakse eri- või paraolümpialiikumises ja suunatakse sportliku meelisharrastuse valikut.

Toimetuleku õppekava alusel õppivate laste füüsiline areng on väga ebaühtlane ja kehalist kasvatust saab tulemuslikult läbi viia ainult juhul, kui arvestatakse maksimaalselt õpilaste individuaalseid iseärasusi. Vastavalt õpilastega tegelevate spetsialistide soovitudele võib viia koolis läbi liikumisravi tunde.

Õppesisu I arengutasemel:

Keha- ja ruumitunnetuse harjutused

1. Kiikumisharjutused.
2. Sõudmine istuvas asendis.
3. Käte kõverdamine ja sirutamine, plaksutamine, rusikasse surumine ja avamine, kehaosade puudutamine.
4. Roomamine käsi ja jalgu liigutades.
5. Põlvedel ja neljakäpakil liikumine.
6. Spordivahendite lükkamine ja vedamine
7. Takistustest üleronimine.
8. Lõdvestumine.
9. Ruumitaju arendavad harjutused: liikumine ravis, ringis.

Rühi- ja tasakaaluharjutused.

1. Kõnd tasapinnal orientiiride järgi.
2. Kõnd reljeefsel/erinevatest materjalidest rajal.
3. Erinevate kõnnakute matkimine kindlas rütmis.
4. Jooks rahulikus tempos.
5. Hüpped: sulghüpe, harki-kokku hüpe.
6. Kükitamine, kägarasend ja selles kiikumine.
7. Varbseinal ronimine.
8. Harjutused palliga: palli hoidmine, kandmine, veeretamine, viskamine kahe käega.
9. Sirutus – ja lödvestusharjutused.

Vastupidavusharjutused.

1. Kõnd mäest ja treppidest üles ja alla.
2. Matkad kooli lähiümbrusesse.
3. Erineva pikkusega jooksuharjutused.
4. Ronimine ja liulaskmine mänguväljakul.
5. Ujumine: veega kohanemise harjutused, ohutus – ja hügieeninõuded.

Sotsiaalset ja emotsionaalset arengut toetavad harjutused.

1. Õpetaja tegevuse matkimine.
2. Harjutused peegli ees.
3. Tähelepanu- ja matkimismängud.
4. Kullimängud.
5. Laulumängud.
6. Orienteerumismängud ruumis.
7. Iseseisev riietumine, abiga sobivate spordirõivaste valik.
8. Tutvumine hügieeninõuetega.

Talisport.

1. Kelgutamine: laskumine nõlvakust, kelgu vedamine (tühi kelk, istuva kaaslasega).

Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

I arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) kuulab juhendit, jälgib ja sooritab imiteerimise järgi lihtsamaid harjutusi (vajaduse korral abiga);
- 2) sooritab matkimise teel lihtsamaid kõnni- ja jooksuharjutusi, suudab muuta liigutuste rütmi ja tempot;
- 3) suudab joosta võimetekohases tempos jõukohast distantsi, suudab järjest käia jõukohast distantsi;
- 4) ronib varbseinal, kõnnib võimlemispingil;
- 5) veeretab ja viskab palli;
- 6) osaleb lihtsates mängudes;
- 7) laskub kelgul nõlvakust, veab kelgul kaaslast;
- 8) riietub iseseisvalt spordiriietesse, täidab suunamisel hügieeninõudeid.

RÜTMIKA

Rütmika rõhuasetused

I arengutasel

I arengutasemel (eeldatavalt 1.-2. klassis) arendatakse õpilaste kuulamis-, jälgimis-, matkimis-, mõistmis- ja lihtsamate korralduste täitmise oskusi.

Õpilasi õpetatakse tunnetama oma keha ja liigutusi, arendatakse ruumitaju.

Rütmitunde arendamine põhineb individuaalse liikumise/liigutuste rütmi kohandama õppimisel etteantud rütmile: muusika, saatelugemine vms.

Harjutusi õpitakse matkides, eeskuju järgi, abiga.

Kujundatakse hügieeni- ja korraharjumusi.

Rütmika õpetamise põhimõtted

Rütmika õpetamise eesmärgiks toimetulekuõppes on arendada iga lapse individuaalsetest eeldustest lähtuvalt rühti, tasakaalu, koordineerimise, liikuvust, ruumi- ja rütmitaju.

Rütmikatundides kasutatakse kehatunnetuse-, kontakti- ja kommunikatsiooniharjutusi, mängu ning tantse, mille abil saab arendada nii õpilaste füüsilisi võimeid kui psüühikat, kinnistada verbaalse kui ka mitteverbaalse suhtlemise oskusi.

Tähelepanu pööratakse liikumise rütmile, tempole ja täpsusele ning liigutuste lõpetatusele.

Rütmika õpetamine on tihedalt lõimunud teiste ainete õpetamisega.

Rütmikatunnid toetuvad pedagoogilisele muusikateraapiale ning kehalise kasvatuse tundides õpitule.

Rütmikatundides ühendatakse kehalise kasvatuse tundidest tuttavad harjutused muusika ja rütmiga. Rütmitunde aluseks on motoorsus, so lihase liigutustele tugineva korrapärase liikumise tunnetamine. Muusika rütmiline külg organiseerib psüühikat, liigutused muusika saatel ja rütmiline liikumine aktiveerib kõiki psüühilisi protsesse, aitab kaasa õpilaste enesetunnetuse kujunemisele, tõstab meeleolu.

Tundides mängitakse muusikaõpetuses õpitud laulu- ja ringmänge, rütmipille.

Rütmikatundides kujundatakse õpilastel verbaalseid ja mitteverbaalseid suhtlemisoskusi. Selleks kasutatakse teiste ainete tundides ja vaba aja tegevustes õpitud salme, rütmilisi luuletusi.

Rütmikatundides õpitakse tantse ja mängu, mida esitatakse klassi- ja koolipidudel.

Rütmikatundi on soovitatav läbi viia spetsiaalses ruumis, kus oleksid vastavad vahendid (varbsein, võimlemispink tasakaaluharjutusteks, peeglid oma asendi ja liigutuste täpsuse korrigeerimiseks).

Võimalusel viiakse rütmikatunnid läbi elava muusika saatel.

Õppesisu I arengutasemel:

Harjutused kehatunnetuse saavutamiseks.

1. Kiikumisharjutused.
2. Käte kõverdamine ja sirutamine, plaksutamine, rusikasse surumine ja avamine.
3. Roomamine.
4. Põlvedel ja neljakäpukil käimine.
5. Lükkamine ja vedamine.
6. Lõdvestumine.

Koordineerimisharjutused.

1. Erinevad liikumisviisid: kõnd, jooks, hüplemine.
2. Erineva rütmi ja tempoga liikumine.
3. Liikumine ringis.
4. Marssimine; tantsuelemendid.

Rühi-ja tasakaaluharjutused.

1. Igapäevased tegevused.
2. Harjutused peegli ees kehahoiu korrigeerimiseks.
3. Rütmilised harjutused käte ja õlgadega.
4. Ülakeha painutused.
5. Harjutused sensoorteraapia-ja füsioteraapiapallidega.
6. Sirutus – ja lõdvestusharjutused.

Sotsiaalset ja emotsionaalset arengut toetavad harjutused.

1. Harjutused peegli ees.
2. Õpetaja tegevuse matkimine.
3. Lindude ja loomade kõnnaku ja tegevuste matkimine.
4. Lihtsamad tantsud.
5. Kullimängud.
6. Laulumängud.
7. Harjutused langevarju, rätikute ja lintidega.

Lõdvestusharjutused.

Rahustava muusika ja puudutuselementide saatel õpitakse lõõgastuma ja tunni pinget maandama.

Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

I arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) sooritab harjutusi koostevuses, imiteerimise, näidise, instruksiooni (verbaalne / alternatiivsete vahenditega) järgi;
- 2) liigub erineva rütmiga muusika saatel;
- 3) tunneb ära erinevate harjutuste ja tegevustega kaasnevat muusikat;
- 4) esineb õpitud tantsude ja ringmängudega klassi ning kooli üritustel.

II arengutase ELU- JA TOIMETULEKUÕPE

Elu- ja toimetulekuõppe rõhuasetused II arengutasemel (3.- 6. klass)

Rõhuasetus on suhte MINA-MEIE teadvustamisel. Õpilane õpib mõistma õpilase rolli. Endiselt on oluline välimuse ja õppevahendite korrashoid.

Õpetuse põhitaotluseks on kujundada esimesel arengutasemel omandatud baasoskuste harjumuslik sooritamine tuttavas situatsioonis. Arendamist vajab tegevusega kaasnev suhtlemine, oma tegevuse kommenteerimine. Suureneb õpilaste iseseisvus ja vastutustunne. Õppetöös rakendatakse üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Võimaluse korral toimub õppetöö praktilistes elulistes situatsioonides väljaspool klassiruumi/koolimaja.

Õpetamine toimub kontsentrilisuse printsiipi järgides. Tundides käsitletakse sama teemade ringi jääb samaks eelnevatel õppeaastatel õpituga, kuid suurenenud on teadmiste maht ja tõusnud raskusaste.

Õppesisu II arengutasemel

Minapilt. Suhted MINA/MEIE, MINA/

Mina: Õppetegevus suunatud enda välimuse kirjeldamisele. Vanus. Poiss – tüdruk, nende sarnasused - erinevused.

Inimese organism: Meeleelundid ja nende tähtsus, teised elutähtsad organid. Terve ja haige lapse tunnused.

Tervislikud eluviisid: Tervislike eluviiside suunatud järgimine ja kahjulikest harjumustest hoidumine. Külmetushaigustest hoidumine.

Toit: Tervislik ja ebatervislik toit, nende eristamine, valik. Toidupüramiidi järgi söömisharjumuste jälgimine. **Töö ja sport:** töö/liikumise ja puhkuse vaheldumine. Päevarežiim. Rüht tegevustes.

Emotsioonid: Enda emotsioonide märkamine, oma tunnete väljendamine. Põhiemotsioonide märkamine, äratundmine kaaslastel ja nende emotsioonidele suunatult reageerimine. Põhiemotsioonide äratundmine piltidel.

Sõprus: Pereliikmed, sõbrad, tuttavad, võõrad; erinev käitumine. Kaaslase abivajaduse märkamine, abistamine.

Perekond: Lähisugulased. Peretraditioonid: sünnipäevad, tähtpäevad, ühisüritused perega. Erinevas vanuses inimesed, üksteise abistamine.

Kodu: Kodune aadress. Korter/ maja, erinevad ruumid/ hooned. Oma tuba, selle sisustamine/kujundamine.

Erinevad rahvused: Erinevad rahvused klassis, koolis, kohtumised kooli külalistega, teises keeles räägitud jutt, lauldud laul. Eesti kirjanike luule esitamine õpetaja toel. Muinasjuttude kuulamine, jutustamine pildiseeria toel. Lühilavastuste esitamine õpetaja suunamisel kasutades erinevaid vahendeid (näpunukud, käpiknukud, peakatted jms). Eesti ja teiste maade rahvaste kombestikuga tutvumine. Eesti tuntud lastekirjanikud, nende loominguga tutvumine.

Erinevate maade lastekirjandus. Muinasjutud.

Ametid: Vanemate ametid. Tuntumad ametid, töövahendid. Jõukohased tööd koolis. Meeldib/ei meeldi; on vaja teha.

Raha otstarve ja kasutamine: Palk, taskuraha, poeskäik.

Eneseteenindusoskused ja käitumine

Igapäevaoskused: Iskliku hügieeni järgimine. Raskuste puhul abi palumine. Toimetulek ujujas, perearsti külastamisel.

Söömine: Laua katmine ja koristamine oma klassi õpilastele, valikute tegemine söömisel, elementaarsete lauakommete järgimine. Toitumine välistes tingimustes (ekskursioonil, piknikul).

Käitumine: Viisakas käitumine: koolis ja väljaspool kooli (teater, ühistransport, kauplus). Abi palumine, viisakas pöördumine teise inimese poole. Enda ja kaaslaste õige ja vale käitumise eristamine. Hinnangu andmine teiste ja iseenda käitumisele.

Hoiatus- ja teabemärkide tundmine ning mõistmine: Tualetid, elekter, kiirabi/arst, politsei jms.

Kool. Kool: Klassiruum ja selle korrashoid. Minu õpetajad: õpetajate nimed. Kaaslaste vanused, sünnipäevad. Erinevate kooliruumide otstarve, iseseisev liikumine ühest ruumist teise.

Erinevad õppeained.

Koolitarbed: Minu asjad – kaaslaste asjad – õpetaja asjad. Koolitarvete korrashoid.

Vaba aeg. Mänguõpetus : Jõukohased lauamängud, arvutimängud, lihtne rollimäng (imiteerimine).

Mängureeglid. Võit ja (imiteerimine). Mängureeglid. Võit ja

Erinevad vaba aja veetmise võimalused: Jõukohased raamatud, TV, muusika kuulamine, matkad, liikumismängud toas ja õues jne. Osalemine klassi/kooli üritustel. Teatri- ja kinokülastused. Sünnipäevade pidamine, sõprade küllakutsumine. Peo planeerimine ja organiseerimine täiskasvanu abiga.

Sport: Mänguväljakute, terviseradade, ujula kasutamine.

Aeg. Ajajaotus:

Õo ja päev: Ööpäeva osad: hommik, lõuna, õhtu, öö. Inimese tegevused ööpäeva eri osadel.

Piltpäevaplaan. Nädal: Kooli/tööpäevad, puhkepäevad, riiklikud pühad. Koolivaheajad.

Nädalapäevade

nimetuste mõistmine ja aktiivne kasutamine.

Aastaajad: Ühised loodus- ja ilmavaatlused. Ilmavaatlustabeli täitmine.

Sügis: Sügise tunnuste äratundmine (ka pildil). Lehtpuud ja põõsad sügisel. Sademed. Põld sügisel. Sügistööd aias ja põllul, tööriistad ja masinad. Sügisesed tähtpäevad: mardipäev, isadepäev, kadripäev: kombed, tähistamiste ettevalmistamisel osalemine, esinemine.

Talv: Talve eri meeltega tajutavad tunnused. Võrdlemine teis(t)e aastaegadega. Sademed talvel. Taimed ja loomad talvel Tutvumine termomeetriga. Sooja- ja külmakraadid. Riietuse valik vastavalt ilmale, termomeetrinäidule. Tegevused talvel:, suusatamine, (uisutamine), lumememme ja lumekindluse ehitamine. Talvised tähtpäevad: jõulud, vastlapäev, sõbrapäev.

Eesti Vabariigi aastapäev. Kombed, tähistamiste ettevalmistamisel osalemine, esinemine.

Kevad: Kevade eri meeltega tajutavad tunnused, muutuste jälgimine looduses. Võrdlemine teiste aastaegadega. Kevadlilled. Kevadised tähtpäevad: kevadpühad, emadepäev. Kombed, tähistamiste ettevalmistamisel osalemine, esinemine.

Suvi: Suve eri meeltega tajutavad tunnused. Ilmastikunähtused suvel (sademed, vikerkaar) .

Riietumine suvel. Suvised tähtpäevad: jaanipäev; kombed, tähistamine. Suvelõbud:

päevitamine, ujumine, kalastamine, sõitmine jalgrattal ja rulaga, õuemängud jne.

Kalender: Kuude nimetused. Kuupäeva tähistamine kalendril (õpetaja abiga). Enda sünnipäev ja vanus.

Kell: Täistund. Pooltund. Erinevad kellad. Tegevuseks kulunud aja jälgimine

Elus ja eluta loodus

Elus ja eluta looduse tunnused ja osad: Elusolendid: inimene, loomad, taimed. Elusolendite ühised tunnused. Looduslikud eluta looduse osad (vesi, õhk, maavarad, päike, kuu) ja inimeste valmistatud asjad kui eluta looduse osad.

Elusloodus: Taimed: Söödavad ja mürgised taimed.

Taime osad: juur, vars, lehed, õied, seemned, viljad. Üheaastased taimed. Enamlevinud ravimtaimed: korjamine ja kasutamine. Okas- ja lehtpuud: enamlevinud liigid, erinevused ja sarnasused. Puud erinevatel aastaegadel. Puu- ja aedviljad: kasvatamine (seeme, taim, vili). Puu- ja aedviljade säilitamine, hoidistamine.

Seened. Söödavad ja mürgised seened. Seente säilitamine. Marjad: söödavad ja mürgised marjad. Marjade säilitamine (külmutamine, kuivatamine). Hoidised. Lilled: toa -, aia -, põllulilled. Lillede hooldamine. Loomad: Kodu- ja metsloomad, linnud Loomariigi mitmekesisus. Erinevad elupaigad: mets, põld, soo, veekogud. Loomaaed, loomapargid, farm, talu. Kodu- /lemmikloomade ja lindude eest hoolitsemine; kasulikkus inimesele. Loomade kaitse. Toitumine, poegimine. Noorloomad. Metsloomade elu erinevatel aastaegadel. Paiga- ja rändlinnud. Loomade/lindude välisehitus Putukate, kahepaiksete, kalade, roomajate iseloomulikud tunnused, eristamine loomadest, lindudest.

Eluta loodus.

Vesi: Vee tähtsus inimese elus. Vee säästlik kasutamine. Vee olekud. Kodukoha veekogud.

Õhk: Õhu puhtus. Õhu puhtuse tagamine ruumides. Termomeeter: Tutvumine erinevate termomeetrite ja nende funktsioonidega. 0 kraad/punkt, leidmine termomeetrit.

Muld: Muld taimede kasvukeskkonna ja loomade elupaigana. Valgusõpetus: Pime ja valge aeg. Päike, kuu, tähed. Maateadus

Elukoht: Kodukoha lähem tundmaõppimine. Tänav - maantee.

Eestimaa: Kodukoht Eesti kaardil. Linnad, järved, jõed kodukoha vahetus ümbruses.

EV sümbolika: Eesti hümn, lipp ja vapp. Eesti rahvuslind, -lill. Pealinn. Rahvariided. Eesti president. Pinnavormid: Mägi, saar. Raba ja soo. Matkamine mitmekesisel maastikul.

Ilmakaared: Põhi-lõuna suuna näitamine oma klassis, toas kompassi järgi. Plaan, maakaart, gloobus

Plaan: koolimaja lähiümbruse plaan, teekond koolist koju. Plaani järgi objektide suunatud leidmine klassis, koolis, kooliõues. Orienteerumismängud plaani järgi klassis, koolimajas, kooli lähiümbruses.

Kaart: Eesti geograafiline kaart. Geograafilise kaardi leppevärvused: (sinine-veekogu, roheline-mets, maa, kollane-mägine ala, mäestik). Kodukoha märkimine kaardil. Kodukoha läheduses asuvad jõed, järved, asulad, nende osutamine kaardil õpetaja toel.

Gloobus: Esmane tutvumine gloobusega. Gloobus kui maakera vähendatud mudel („väike maakera“).

Ohutusnõuded. Liiklus: Ohutu liiklemine koduasulas. Kergliiklustee. Ühissõidukid: sõidukisse sisenemine, väljumine. Liiklemine asulavälisel teel. Liiklemine pimedal ajal, helkuri kasutamine. tulekahju korral. Ohutusnõuete täitmine: Käitumine ohuolukorras: Telefoni kasutamine. Hädaabi number 112. Abi palumine, kutsumine. Käitumine tulekahju korral. Lihtne esmaabi.

Taotletavad õpitulemused

Sooritab igapäevatoiminguid suhteliselt iseseisvalt, oskab vajadusel paluda abi.

Hoiab korras oma koolitarbed. Teeb vahet oma – võõras asjadel, käitub vastavalt. Oskab tuttava tööriistaga tegutseda vastavalt selle funktsioonile.

Tunneb ära oma põhiemotsioonid ja vajadusel püüab reguleerida oma käitumist. Märkab ja tunneb ära kaaslaste põhiemotsioone, püüab kaaslaste emotsioonidele reageerida.

Tunneb ära tuttavate põhiemotsioonid näoilmete järgi.

Tuleb enamasti toime igapäevatoimingute sooritamise ja teisi igapäevatoimingutes, oskab teha jõukohast tööd kodus ja koolis.

Hoiab korras oma asjad ja lähema ümbruse. Teeb vahet oma – võõras – meie asjadel, käitub vastavalt. Oskab tuttava tööriistaga tegutseda vastavalt selle funktsioonile ja tegevuse eesmärgile.

Kontrollib oma põhi emotsioone.

Teab endast lähtuvalt oma pereliikmete hügieeninõudeid abiga.

Osaleb tervislikel eluviisidel põhinevates tegevustes.

Määratleb end kuuluvana kindlasse gruppi (klass, sõpruskond jne). Teab enda sünnipäeva, vanust.

Teab oma kodu ja kooli aadressi. Teab kehaosi ning nende otstarvet. meeldetuletamisel täidab hügieeninõudeid. Hooldab meeldetuletusel enda välimuse eest.

Tunneb õpitud tervislike eluviise ja liikumise osas.

Oskab võimalikult iseseisvalt liikuda kooli/kodu ümbruses.

Teab ühissõiduki kasutamise reegleid. Oskab käituda ohuolukorras, teab hädaabinumbreid.

Oskab paluda ja kutsuda abi.

MATEMAATIKA

Õppe rõhuasetused II arengutasemel

II kooliaste (3.- 6. klass)

Suureneb õpilase iseseisvus õpiülesannete täitmisel. Õpitakse loendada ning seostama hulka ja arvu, lahendama praktilisi arvutusülesandeid 10 piires.

Õppesisu II arengutasemel

Tegevused esemetega, suuruskujutlused

Esemetest või nende kujutistest (3-4 elementi) jadade koostamine suurus tunnuste järgi nii kasvavas kui kahanevas järjekorras. Esemete ja nende kujutiste võrdlemine (pikk-lühike, ühepikkused; kõrge-madal, ühekõrgused, lai-kitsas, ühelaiused; ühesuurused). Eri mahuga anumad.

Vormikujutlused

Geomeetrilised kujundid ring, kolmnurk, ruut, ristkülik. Äratundmine, konstrueerimine, võrdlemine, joonistamine, joonestamine (joonlaua abil), nimetamine. Mustrite koostamine. Geomeetristest kujunditest koostatud jadade jätkamine järjestust säilitades.

Ruumikujutlused

Eseme asukoha määramine õpilase kehast lähtudes.

Objektidevaheliste ruumisuhete tajumine: ees, esimene, keskel, kõrval, kõige taga, viimane.

Esemete asukoha määramine ja paigutamine õpitud ruumisuhete piires.

Üleval all, ülemine-alumine, peal - all; ees-tagajärel; kõrval, juures, vahel, keskel.

Sees valjas (peale-alla, peal, all, kõrval, juures).

Kaugel-lähedal.

Ajakujutlused

Täna, eile, homme, seostamine tunniplaaniga, nädalapäevade nimetustega.

Õõpäeva osad: õõ, päev, hommik, lõuna, õõhtu, õõ; iseloomulikud (tuttavad) tegevused ja seisundid.

Enne, pärast, ruttu, kaua.

Aasta. Aastaajad ja nimetused.

Kell. Tais- ja pooltund. Täistundide seostamine laste tegevustega.

Vanus. Sünnipäev.

Hulgakujutlused

Hulga samavaarsuse säilimine elementide asukoha ja paigutuse muutumisel.

Objektide rühmade (hulgakaardi) vaatlemine, üks-üheses vastavuses võrdlemine (peale, kõrvale asetamisega). Tulemuse sõnastamine: on samapalju, on rohkem, on vähem.

Hulkade praktiline suurendamine, vähendamine, võrdsustamine üksühesele vastavusele toetudes. Hulkade moodustamine elementide (võta pallid), arvu (võta kaks), elementide ühe kuni kahe tunnuse (võta suured punased), arvu ja tunnuse järgi (võta kaks suurt palli).

Hulga elementide loendamine.

Kujutluse loomine arvust, tehted arvudega

Arv kui hulga tunnus: hulk-arv seos.

Loendamine vastavalt õpilase võimetele.

Uue arvu moodustamine eelmisele ühe juurdelisamise teel.

Arvu suurendamine ja vähendamine toetudes abivahenditele (eeltoo liitmisele ja

lahutamisele). Arvule vastavate hulkade tajumine ja moodustamine.

Arvurida, arvu naabrid. Hulga jaotamine osahulkadeks. Arvu koostis (liitehitus).

Arv-number. Seos hulk-arv-number. Järgarvud (esimene, teine, kolmas, neljas, viies).

Arvu ja järgarvu vastandamine.

Rahauhikud. Euro 5-, 10-, 20-, 50- eurosed paberrahad, nende äratundmine.

Euromundid (1ne ja 2ne euromunt). Sendid, eristamine euromuntidest.

Paberraha vahetamine. Raha praktiline kasutamine ostude, maksete tegemisel. Poemang.

Mõõtmise. Mõõtmise mõõdupulgaga, sammudega. Mõõtmise tulemuse sõnastamine arvuga.

Meeter. Raskus. Kaalumise kaega, objekti raskuse tajumine. Eri raskusega objektide võrdlemine lihastundlikkuse alusel: kergeraske, kergem-raskem.

Kaalumine kaaluga. Kilogramm. Mahtvusemõõtmine. Praktilised mõõtmised

Tekstulesanded. Jutukesed matemaatilistest situatsioonidest (hulkade ja mõõtude seostest):

ühendamine, kokkuloendamine, osahulga eraldamine, kahe hulga võrdlemine. Kasutatakse praktiliselt labitehtavaid ülesandeid, mille lahendus on saavutatav situatsioonpildile toetudes.

Taotletavad õpitulemused II arengutasemel

1) koostab esemetest või nende kujutistest (kuni 5 elementi) nii kasvavat kui ka kahanevat jada;

2) võrdleb objekte opitud suurustunnuste järgi;

3) tunneb geomeetrilisi kujundeid (ring, nelinurk, kolmnurk), oskab neid nimetada;

4) ruhmstab objekte, graafilisi kujutisi (5–7) kahe tunnuse alusel;

5) teab naturaalarvude järjestust 1–10, seostab hulga, arvu ja numbri;

6) loendab esemeid, seostab hulga, arvu ja numbri 1–10 piires;

7) vastab küsimusele mituopitu ulatuses;

8) suudab abiga lahendada joukohaseid elulisi hulkade ühendamise, hulgast osa eraldamise ning võrdlemise ülesandeid;

9) teab nadalapaevade ja aastaegade järgnevust ja nimetusi;

10) teab oma vanust ja sunnipäeva;

11) tunneb kella täis- ja pooltunni täpsusega;

12) tunneb kaibelolevaid rahauhikuid (1-, 2-, 5- ja 10-euroseid), eristab 1- ja 2-eurost munti sentidest

13) oskab mõõta mõõdupulgaga, sammudega, kaaluga.

VEENE KEEL

II kooliaste (3.- 6. klass)

Vene keele oppe rõhuasetused II arengutasemel

Jätkeb kõnearenduslik too. Tõuseb õpilaste suutlikkus mõista ja kasutada situatsioonile vastavaid baaslauseid, kujuneb võime elementaarselt kommenteerida oma tegevust verbaalselt/alternatiivsete vahenditega. Arendatakse tegevusega kaasnevat suhtlemist, harjutatakse situatiivset dialoogi. Õpitakse vastama 3–4 küsimusele tajutud sündmuse või pildi põhjal. Laiendatakse baassõnavara, sõnavara omandamine toetub suunatud tajule ja praktilisele tegevusele. Sõnavaratoos kasutatakse rühmitamise ja sobitamise ulesandeid, varieeritakse objekte, objektide arvu, muudetakse rühmitamisalust. Õpetatakse oluliste/tuupiliste tunnuste eristamist ja nimetamist. Olulised on ülesanded, milles harjutatakse kujutluste aktiveerimist verbaalse/alternatiivse teabealusel ja kujutluste verbaliseerimist suunatult (pildi abil, kogemustealusel). Terviksonameetodil loetavate sõnade/markide arv suureneb. Tehakse algust ära kirja ja võimaluse korral veerimisega. Õpilane õpib keeleliste või alternatiivsete vahenditega oma põhivajadusi ja soove arusaadavalt väljendama. Õpiülesandeid taidetakse praktiliselt või materialiseeritult. Vaimset tegevust aktiveeritakse liigutuste abil.

Õppesisu II arengutasemel

Kõnemõistmine

Kuulmistaju ja verbaalse operatiivmälu arendamine. Kõne rütmide arendamine. Kõne rütmide sõnaridade ja lühikeste lausete sõnaridade ja lühikeste lausete järelkordamine. Osalemine liikumis- ja laulumängudes. Tähtpäevadega seotud salmide õppimine. Verbaalsete või alternatiivsete vahenditega esitatud lühikorraalduste ja keeldude mõistmine. Objektide ja sündmuste tüüpiliste ja juhuslike tunnuste eristamine ja sõnastamine. Seose objekt - pilt - sõna loomine. Objektide vaheliste ruumisuhete ja neid väljendavate keelendite (all, peal, ees, taga, kõrval) mõistmine. Eseme asukoha leidmine kirjelduse järgi. Lihtsas keeles esitatud lühitekstide sisu mõistmine (kaasnev visuaalne näitlikustamine). Tekstide sisu taastamine pildimaterjali, skeemide ja küsimuste abil.

Eneseväljendus ja sõnavara

Täiskasvanu ja kaaslasega kontakti astumise harjutamine. Situatiivse dialoogi harjutamine, sh rollimängudes. Viisakusväljendite kasutamine. Oma vajaduste ja soovide väljendamine, vajadusel abi küsimine. Enda kohta olulise teabe esitamine. Tajutavate ruumi- ja ajakujutluste verbaliseerimine (ees- ja tagasõnad). Sõnavaratöö, sh omadussõnad, mis väljendavad tajutavaid tunnuseid, levinud üldnimetused (lind-loom) ja allrühmade nimetused (koduloomja metsloom), teistes õppeainetes kasutusel olev sõnavara.

Tekstiloomine ja mõistmine. Rääkimine suunatult kaaslasel ja oma tegevusest selle sooritamisel ja vahetult pärast seda. Küsimuste esitamine kaaslastele (mida teed? kus oled?), küsimustele vastamine. Pildi (tegevuspilt, olupilt, 2 -3 pildist koosneva pildiseeria) järgi jutustamine skeemide toel. 3-4 sõnalise baaslause moodustamine, sh tunnuse/omaduse väljendamine. Tuttavate tegevuste hindamine põhimõttel õige-vale, meeldib – ei meeldi. Mõisted täht-sõna, nimetamine/äratundmine ja leidmine/märkimine.

Lugemine ja kirjutamine

Oma nime kirjutamine. Ära kiri (ladumine, kirjutamine). 3-4 häälikulise sõna häälimine. Tähtede õppimine. Lühikeste sõnade lugemine, lühilause lugemine.

Taotletavad õpitulemused II arengutasemel

II arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) mõistab õpitud markide, sümbolite, sõnade, lausete tähendust;
- 2) täidab lühikorraldusi;
- 3) mõistab tuttavate objektide ja sündmuste tuupilisi ja juhuslikke tunnuseid, neid väljendavaid keelendeid;
- 4) mõistab seoseid OBJEKT –PILT –KEELEUKSUS;
- 5) leiab eseme asukoha selle kirjelduse järgi;
- 6) mõistab kohaldatud lühiteksti sisu
- 7) väljendab oma soove, palub vajaduse korral abi;
- 8) kasutab viisakusväljendeid kontakti astudes ja tuttavates situatsioonides;
- 9) ütleb oma nime, vanuse, aadressi ja teisi olulisi andmeid verbaalselt või alternatiivsel viisil;
- 10) nimetab tuttavaid reaalseid või pildil kujutatud objekte, nende tajutavaid tunnuseid, vajaduse korral kasutab viipeid;
- 11) osaleb situatiivses dialoogis;
- 12) kordab lühikesi rütmisalme, luuletusi;
- 13) kommenteerib kaaslase ja oma tegevust selle sooritamise ajal ja vahetult pärast seda verbaalselt 1–2 sonaga või alternatiivsete vahenditega;
- 14) esitab küsimusi kaaslase tegevuse kohta;
- 15) sõnastab pildil kujutatud tegevusi 3–4 lihtlausega, toetudes skeemil ja/või küsimustele;
- 16) taastab abiga kohaldatud lühiteksti sisu;
- 17) tunneb tähti ja kirjutab lühikesi sõnu;
- 18) kirjutab oma nime;
- 19) häälib ja loeb veerides lihtsa häälikulise struktuuriga 1–2-silbilisi sõnu ja lühilauseid

KUNST JA KÄELINE TEGEVUS

II kooliaste (3.- 6. klass)

Kunsti ja käelise tegevuse rõhuasetused II arengutasemel

Jätkatakse peenmotoorika ning silma ja käe koostöö arendamist. Pikendatakse töö teostamiseks vajalikku keskendumisvõimet. Lisandub käsitöö. Tutvustatakse erinevaid materjale ja töövahendeid, nende omadusi ning kasutamisevõimalusi, uusi töövõtteid ning ohutustehnikanõudeid. Õpilast suunatakse korras hoidma oma töökohta ja -vahendeid. Tööd teostatakse eeskuju või näidise järgi etappide kaupa. Harjutatakse terviku moodustamist osadest ja järjestama osatoiminguid õpitegevuses. Õpilane sooritab õpitud ja jõukohaseid tegevusi iseseisvalt nii tuttavates kui ka varieeruvates tingimustes. Õpilast suunatakse otsima ja kasutama abi. Õpilastele võimaldatakse materjali- ja teostusvalikuid. Arendatakse tegevusega kaasnevat suhtlemist (tegevusele ärgitamine, protsessi suunamine, tulemuse sõnastamine). Õpilast suunatakse oma tegevust elementaarselt kommenteerima. Antakse positiivne hinnang tegevuses osalemisele. Taotletakse, et õpilane lõpetaks alustatud töö.

Taotletavad õpitulemused II arengutasemel

II arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) voolib lihtsa mitmeosalise loodusliku objekti;
- 2) värvib kontuuri piires;
- 3) kasutab erinevaid joonistamis- ja maalimisvahendeid;
- 4) kasutab kääre erinevate materjalide lõikamisel;
- 5) kasutab abiga niiti ja nõela;
- 6) käsitseb ohutult tööriistu: lööb naela, saeb abiga;
- 7) liimib erinevaid materjale;
- 8) segab uute toonide tekitamiseks põhivärvusi;
- 9) helestab ja tumestab värvusi;
- 10) teeb juhendamisel looduslikust materjalist kompositsioone;
- 11) oskab valida töövahendit ja tegutseda vastavalt selle funktsioonile;
- 12) jälgib tööpaiga korrasolekut;
- 13) teab ja järgib ohutusnõuded nõela, haamri, kruvikeeraja ja sae käsitlemisel.

Õppesisu II arengutasemel

Kujutamiseõpetus. Inimese kehaosad, nimetamine ja kujutamine. Eelnevalt analüüsitud lihtsa loodusliku objekti (õis, puu, lind) kujutamine vaatluse järgi.

Värvusõpetus Põhivärvuste segamine, värvuse hele ja tume toon. Materjaliõpetus Looduslikud - ja tehismaterjalid. Kompositsioonid looduslikest materjalidest. Taaskasutuse põhimõtted. Meisterdamine olmejääkidest.

Tarbekunst ja dekoratiivne kompositsioon. Riba- ja ringmuustrite koostamine. Tarbeesemete ja nende kujutiste dekoreerimine (nt. käpik, sall, linik, vaas, taldrik). Ruumide kaunistamine juhendamisel.

Tehnikate õpetus. Tutvumine trüki- ja paljundustehnikatega. Akvatušš, diatüüpia jt. tehnikad.

Voolimine. Lihtsa mitmeosalise loodusliku objekti (seen) voolimine. Voolitud esemete värvimine, glasuurimine.

Paberi- ja papitööd. Pabermaterjalid: kartong, papp, paberite liigid. Tööd pabermaterjalidest. Kujundite lõikamine paberist. Ajakirjast piltide lõikamine. Paberi voltimine, lihtsad voltimistööd. Paberplastika, pabermosaik.

Tekstiilitööd. Punkteerimine erinevatel materjalidel. Lõngapildi (mustri) tikkimine papile orientiiride järgi. Riideribade lõikamine. Riidematerjalide põimimine, sõlmimine, kerimine.

Märgviltimine.

Muud materjalid Naharibade ja-kujundite lõikamine, kleepimine, sõlmimine. Lihtsad nahkehistööd. Töödpuidu-ja metallijääkidest. Tööd tehismaterjalidest.

Tehniline modelleerimine Mudelite valmistamine karpidest, topsidest.

Temaatilised tööd Lihtsa temaatilise süžeebildi joonistamine näidise järgi. Temaatilised ühistööd (nt. kollaaž). Aastaaegade kujutamine kasutades erinevaid tehnikaid.

Ohutusnõuded ja tööpaik. Elementaarsed ohutusnõuded nõela, haamri, sae jne käsitlemisel.

Tööpaiga korrashoid ja selle koristamine töö lõpul. Õpetaja abistamine töövahendite jagamisel ja kokkukorjamisel.

MUUSIKA

II kooliaste (3.- 6. klass)

Muusikaõpetuse rõhuasetused II arengutasemel

Süvendatakse õpilaste muusikahuvi. Õpitakse sihipäraselt kasutama rütmipille. Pillimängu, laulmise ja laulumängudes osalemise kaudu arendatakse eri kehaosade koostööd. Suunatakse hindama muusikat meeldib –ei meeldi-põhimõttel.

Õppesisu II arengutasemel

Muusika kuulamine Muusikapalade kuulamine. Erinevate häälte äratundmine (nais-, mees-, lastehääled).

Marsi eristamine teistest rütmidest. Muusikapalade tunnuste kurb-rõõmus, vali-vaikne, kiire-aeglane, eristamine muusikalises näidetes ja väljendamine liikumises. Kontsertide külastamine.

Esinemine

muusikatunnis kaasõpilastele ja koolipidudel. Eesti rahvamuusika. Eesti levimuusika.

Laulmine Jõukohaste rahva- ja lastelaulude laulmine. Tuttavate meloodiate äratundmine. Laulu sisule vastava karakteriga ilmekas laulmine, hääle tugevuse muutmine lauldes. Tunnete väljendamine laulu ja muusika abil. Laulmine mitmekesi ühtses tempos. Hoidumine hääle liigsest pingutamisest. Oma (laulu)hääle äratundmine lindilt.

Pillimäng. Rütmide kuulamine ja taasesitamine rütmipillidel, aeglane ja kiire rütm.

Rütmipillidel mängimine. Rütmi kaasamängimine. Heli tekitamine pillidel. Eri pillidel mängitud tuttava muusikapala äratundmine. Kasutatud pilli nimetamine. Rahvapillidel mängitud palade kuulamine. Eesti rahvamuusika.

Muusikalis-rütmiline liikumine Muusikapala tunnuste väljendamine liikumises. Rütmikas õpitud tantsuelementide (kõnd-jooks, päkkadel kõnd, keerutamine paarilisega, liikumine hanereas ja ringis nii üksi kui paarilisega) kasutamine õpetaja seatud tantsudes. Liikumise tempo, rütmi ja suuna muutmine sõnalise märguande või muusika tajutava muutuse järgi. Osalemine laulu- ja ringmängudes.

Taotletavad õpitulemused II arengutasemel

II arengutaseme lõpuks õpilane: 1) eristab muusikapalade tunnuseid (kurb-rõõmus), kiiret ja aeglast rütmi;

2) eristab õpitud laulu-ja tantsuviisi, marssi;

3) laulab õpitud laste-ja rahvalaulu valjult ja vaikselt, muudab hääle tugevust;

4) kasutab erisuguseid rütmipille;

5) liigub vastavalt muusika tunnustele.

TÖÖÕPPE

II kooliaste (3.- 6. klass)

Tööõppe rõhuasetused II arengutasemel

Kujundatakse praktilise tegevuse oskusi ja harjutatakse nende rakendamist stereotüüpsetes situatsioonides. Omandatakse üksikuid töövõtteid ning võtete õiget järjestust ruumide, rõivaste ja jalatsite korrashoiu ning toidu valmistamisega seotud lihtsates töödes. Vastavalt õpilaste võimete erisusele kasutatakse abistavat, individuaalset või järjestikust koostööd. Abistava koostöö korral mingi töö tegemiseks palutakse õpilasel midagi tuua, ulatada, hoida, panna, viia, rühmitada jne. Individuaalse koostöö korral antakse õpilaste rühmale ühine ülesanne, mille iga õpilane täidab osaliselt individuaalselt. Töötatakse samal ajal ühes ruumis/territooriumil ja ühise teema järgi (nt igal õpilasel on oma maalapp riisuda), samas individuaalse juhendamise järgi. Järjestikuse koostöö puhul koosneb töö mitmest erinevast tööoperatsioonist/tegevusest ning iga õpilane sooritab kindlaksmääratud järjekorras oma operatsiooni/tegevust. Tööoperatsioonid/tegevused jaotatakse õpilastele nende võimeid ja oskusi arvestades. Töö protsessile ja resultaadile antakse positiivset tagasisidet. Õpilastes kujundatakse soovi osaleda jõukohases ühistegevuses. Luuakse teadmine, et tuleb teha nii meeldivat kui ka vähem meeldivat tööd.

Õppesisu II arengutasemel

Ruumide korrashoid ja koristamine Eluruumide ja klassi korrashoid, korrastamine. Mööbli paigutamine klassiruumis. Koristusvahendid: harjad, kühvlid, mopid, lapid, puhastusvahendid.

Tolmu pühkimine. Põranda pühkimine. Põranda pesemine mopiga, Põrandate ja põrandakatete puhastamine tolmuimejaga. Tahvli, laudade ja uste pesemine. Puhastusainete hoiatavad tingmärgid (tuleohtlik, mürgine) ja nende arvestamine tegevustes. Kummikinnaste kasutamine.

Lillede kastmine. Korrapidaja tööülesannete jaotamine ja täitmine.

Inimene ja töö Tuttavad elukutsed: müüja, õpetaja, koristaja, kokk, bussijuht. Ema, isa töökoht ja amet.

Asjad ja nende korrashoid Minu oma, meie oma. Oma asjade, töövahendite eest hoolitsemine, nende paigutamine. Töökoha koristamine.

Toitlustamine. Hommiku-, lõuna ja õhtusöögi ning piduliku laua jaoks lauanõude suunatud valimine vastavalt menüüle. Pidulik laud: küünlad, linikud, lilled, nõud. Hommiku- ja õhtusöögi laua katmine ja koristamine. Abistamine lõunalaua ning piduliku laua katmisel.

Köögitööd Hügieeninõuded köögis töötamisel: käte pesemine, rõivastus. Köögi sisustus ja selle kasutamine: kapid, kraanikauss. Kodumasinad ja ohutusnõuded nendega töötamisel.

Kodumasinade kasutamine abiga: pliit, külmutuskapp, nõudepesumasin, veekeetja, röster, kohviaparaat, mikser, vahvlmasin. Nõude pesemine, nõudepesuvahendi kasutamine. Nõude kuivatamine: restile, rätikule nõrguma, rätikuga kuivatamine. Köögi korrastamine: nõude ja toiduainete paigutamine ettenähtud kohtadesse.

Toidu valmistamine Lihtsa hommikusöögi valmistamine. Viilutatud leivale, saiale või/määrdevõide määrimine. Saia/leiva röstimine rösteris. Vee keetmine veekeetjaga. Tee- ja mahlakontsentraadist külma ja kuuma joogi valmistamine. Puuviljade, aedviljade tükeldamine.

Aedviljasalati valmistamine. Valmistaigna rullimine, tükeldamine, küpsetamine. Küpsiste, saiakeste küpsetamine valmistaignast, nende kaunistamine.

Sisseostude tegemine Pakendite ja toiduainete äratundmine köögis, poes. Ostunimekirja (fotod, pildid, sõnad) koostamine ja lugemine. Toiduainete ostmine poest/turult: kaupade

suunatud leidmine, maksmine kassas. Poes kingituste valik sõbrale sünnipäevaks, jõuludeks.

Kingituste pakkimine.

Rõivastus ja selle hooldus. Rõivastuse ja jalatsite valik vastavalt ilmale. Piduliku, igapäevase, sportliku riietuse valik. Rõivaste, jalanõude puhtus. Musta pesu hoidmine. Pesu pesemine käsitsi (sokid, pesu, sukkpüksid jne). Pesu kuivatamine nööri, pesurestil. Jalanõude kuivatamine.

Kummijalanõude pesemine. Tööd õues ja aias Sügisestes, talvistes ja kevadistes aiatöodes osalemine. Lehtede riisumine, äravedu. Lume koristamine lumelabidaga.

Taotletavad õpitulemused II arengutasemel

II arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) täidab korrapidamisülesandeid ja lihtsamaid tööülesandeid meeldetuletamisel;
- 2) viib alustatud töö enamasti lõpuni;
- 3) abistab teisi jõukohaste tööülesannete täitmisel;
- 4) aidab talle antud ülesande ühe osana tegevusest/tööst;
- 5) koristab pärast töö lõpetamist oma töökoha;
- 6) leiab suunamisel vajalikud lauanõud ja vahendid hommiku-, lõuna-ja õhtusöögi ning piduliku laua katmiseks, abistab laua katmisel;
- 7) teeb lihtsaid köögitöid;
- 8) tunneb igapäevast kodutehnikat ja oskab seda juhendamisel kasutada;
- 9) tunneb peamisi hoiatavaid tingimärke majapidamises kasutatavatel puhastusvahenditel;
- 10) valib riietumiseks ilmale vastava riietuse ja jalatsid;
- 11) osaleb päeva planeerimisel, suunamisel järgib päevaplaani.

RÜTMIKA

II kooliaste (3.- 6. klass)

Rütmika rõhuasetused II arengutasemel

Pööratakse eelnevate õppeaastatega võrreldes suuremat tähelepanu ruumitaju arendamisele ja oma kehaasendi

kontrollimisele. Õpitakse erisuunalisi liigutusi ja eri kehaosade mootorika koordineerimist.

Mängude ja tantsude

kaudu saadakse praktilisi sotsialiseerumise oskusi. Arendatakse õpilaste loovust.

Õppesisu II arengutasemel

Harjutused kehatunnetuse saavutamiseks Kontaktliikumise harjutused, harjutused rütmi ja liisusalmide saatel. Liikumise kiirendamine ja aeglustamine; liikumissuuna muutmine.

Liikumismängud.

Koordinatsiooniharjutused. Kõnd päkkadel ja kandadel, takistuste ületamine, tagurpidi kõnd.

Käte ja jalgade samaaegsed harjutused. Hüppeharjutused paigal, jalad koos, harki-kokku hüpped, hüpped üle esemete, hüpped batuudil. Külgsamm, galopp. Harjutused väikeste pallidega.

Koordinatsiooniharjutused erineva rütmi ja tempoga muusika saatel.

Rühi-ja tasakaaluharjutused. Kõnd võimlemispingil. Põlve-ja sääretõstekõnd, tagurpidi kõnd.

Kombineeritud harjutused kõnni-ja jooksumudega. Kombineeritud hüpped: hüpped ühel jalal, rõngast rõngasse, hüpped batuudil. Harjutused erinevate vahenditega: võimlemiskepid, pallid, hüpits. Sirutus – ja lõdvestusharjutused.

Sotsiaalset ja emotsionaalset arengut toetavad harjutused. Harjutused paaris ja rühmas.

Liikumine rivis, kolonnis. Ringmängud. Lihtsamad tantsud õpitud tantsusammudega.

Rahvatantsud.

Lõdvestusharjutused. Rahustava muusika saatel lõõgastumine.

Taotletavad õpitulemused II arengutasemel

II arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) teab oma kohta rivis ja suudab seda hoida tantsimisel, harjutuste sooritamisel;
- 2) sooritab õpitud harjutusi eeskuju järgi ning vajalikus rütmis ja tempos;
- 3) liigub kooskõlas muusikaga;
- 4) tunneb ära õpitud rahvatantsu, suudab seda kaasa tantsida;
- 5) esineb õpitud tantsude ja ringmängudega kooli üritustel

KEHALINE KASVATUS

II kooliaste (3.- 6. klass)

Kehalise kasvatus rõhuasetused II arengutasemel

Kujundatakse oskus ja harjumus kontrollida oma keha, selle asendit ja liigutusi. Toimub sobimatute liigutusstereot pide muutmine või asendamine. Tegeletakse eri kehaosade motoorika koordineerimisega. Tuttavaid ja jõukohaseid tegevusakte sooritab õpilane iseseisvalt, sh varieeruvates tingimustes. Olulised on õpilase sotsiaalsel arengul toetavad harjutused. Tegevuses osalemisele antakse positiivne hinnang.  pilast suunatakse oma tegevust elementaarselt kommenteerima.

 ppesisu II arengutasemel

Keha- ja ruumitunnatuse harjutused Enda veeretamine. Venitus – ja l dvestusharjutused. Ruumitaju arendavad harjutused: stardi- ja finišijoonega, väljaku piiridega arvestamine. Rühi- ja tasakaaluharjutused K nd võimlemispingil. Põlve-ja s aret stek nd, tagurpidi k nd. Kombineeritud harjutused k nni-ja jooksummudega. Jooks rahulikus tempos. S gavush pe. Kombineeritud hüpped: hüpped ühel jalal, rõngast rõngasse, hoota kaugushüpe, hüpped batuudil. Rippumisharjutused varbseinal. Harjutused palliga: pallivisked ühe käega, p rgatamine kahe käega, palli löömine ja vedamine jalaga, palli ja teiste viskevahendite m rkiviskamine, palli püüdmine. Harjutused erinevate vahenditega: v imlemiskepid, pallid, h pits. Sirutus – ja l dvestusharjutused.

Vastupidavusharjutused K nd treppidest üles ja alla. K nd erinevatel maastikel. Matkad looduses. Erineva pikkusega jooksumharjutused. Teatejooks. Jooks kallakust üles.

V imlemisvahendite tõstmine ja kandmine.

Jalgrattasõit. Ujumine: harjutused vees, (abivahendiga) ujumine.

Sotsiaalsel ja emotsionaalsel arengul toetavad harjutused Liikumismängud, tagaajamism ngud. Viske – ja veeretamism ngud. Orienteerumismängud kooli hoovis. Spordivõistlused. Spordir ivastuse valik, riietumine.

H gieenin uete täitmine.

Talisport Kelgutamine: kelgu lükkamine, kelgu m kke vedamine, kelgu pidurdamine.

Suusatamine: suuskadel liikumine keppideta/keppidega lauskmaal.

Taotletavad  pitulemused II arengutasemel

II arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) sooritab tuttavaid võimlemisharjutusi. Sooritab liigutuste ahelat kaasneva instruksiooni järgi;
- 2) suudab kõndida erinevatel maastikel, treppidest üles-alla, osaleb teatejooksus;
- 3) sooritab lihtsamaid harjutusi erinevate vahenditega ja erinevatel v imlemisriistadel;
- 4) viskab ja p rgatab palli, hüppab hoota kaugust;
- 5) osaleb erinevates v istlusm ngudes;
- 6) liigub suuskadega lauskmaal;
- 7) tegeleb võimetekohaselt talvespordiga;
- 8) riietub iseseisvalt vastavalt ilmale ja tunni toimumise kohale (sise-, v litingimused)

III arengutase

ELU- JA TOIMETULEKUÕPE

Elu-ja toimetulekuõppe rõhuasetused III arengutasemel

Rõhuasetus on MINA-MEIE teadvustamisel suhetes kodukoha ja oma tegevusega. Õpetuse põhitähtsuseks on võimalikult iseseisev toimetulek igapäevases elus, kujundatakse lihtsa töö oskusi. Õpilane kommenteerib oma tegevust suunatult verbaalselt/alternatiivsete vahenditega. Õppetöös rakendatakse üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse valdavalt praktilisi tegevusi. Õppetöö toimub võimalikult sageli praktilistes elulistes situatsioonides väljaspool klassiruumi/koolimaja.

Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

III arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) tuleb enamasti toime igapäevatoimingute sooritamiseks, abistab teisi igapäevatoimingutes, oskab teha jõukohast tööd kodus ja koolis;
- 2) hoiab korras oma asjad ja lähema ümbruse;
- 3) teeb vahet omandisuhetel OMA –VÕÕRAS –MEIE-tasandil, käitub vastavalt;
- 4) oskab tuttava tööriistaga tegutseda vastavalt selle funktsioonile ja tegevuse eesmärgile;
- 5) kontrollib oma põhiemotsioone;
- 6) teab endast lähtuvalt oma pereliikmete sugulusastet, nende ja lähedaste ametit;
- 7) teab oma pere olulisi perekondlikke sündmusi ja sõprade sünnipäevi;
- 8) planeerib suunamisel tulevast elukohta;
- 9) omab algteadmisi inimese organismist;
- 10) teab inimese elukaart;
- 11) täidab hügieeninõudeid;
- 12) hoolitseb enda välimuse ja puhtuse eest;
- 13) oskab teha valikuid õpitud tervislike ja kahjulike tegevuste vahel;
- 14) nimetab õpitu ulatuses elus ja eluta looduse esindajate olulisemaid tunnuseid;
- 15) tunneb loodushoiu põhitõdesid;
- 16) teab elus ja eluta looduse esindajate kasulikkust inimesele;
- 17) nimetab kuude nimetusi, kuupäeva, aastat, orienteerub kalendris;

- 18) nimetab hetke ilma olulisemaid tunnuseid, oskab lugeda ilmateadet ja vastavalt sellele riietuda;
- 19) teab oluliste loodusnähtuste praktilist tähtsust inimesele;
- 20) liikleb võimalikult iseseisvalt koduasulas;
- 21) teab Eesti suuremaid linnu, saari, veekogusid, õpitud välisriike;
- 22) tunneb riigi sümboolikat;
- 23) näitab kaardilt leppemärkide järgi veekogusid, kõrgustikke, saari;
- 24) sisustab oma aega meelepärase tegevusega
- 25) osaleb füüsilist aktiivsust vajavates tegevustes
- 26) oskab käsitseda raadiot, telerit, arvutit;
- 27) oskab teha ettevalmistusi oma tähtpäeva tähistamiseks;
- 28) kasutab enamlevinud suhtlussituatsioonides viisakusväljendeid
- 29) märkab endale ja teistele suunatud ohtlikku käitumist; reageerib sellele, kutsub abi;
- 30) oskab öelda EI;
- 31) loeb ja mõistab hoiatus-ja teabemärke;
- 32) hindab tegevusi põhimõttel ÕIGE –VALE, MEELDIB –EI MEELDI, TAHAN –TEEN, PEAB –TEEN, TAHAN –EI TOHI –EI TEE.

Õppesisu III arengutasemel

Minapilt

MINA/MEIE suhetes kodukoha ja tegevusega.

Mina: Mina neiuna, noormehena, muutused välimuses ja käitumises.

Inimese organism Luud ja lihased, nende ülesanded. Liikumine. Süda ,veresooned ja veri, nende tähtsus. Vereringe. Hingetoru ja kopsud, nende tähtsus. Hingamine. Söögitoru, magu ja soolestik. Toidu teekond. Nahk, juuksed ja küüned, nende ülesanded. Iseloomulik välimus. ülesanded. Iseloomulik välimus. Suguorganid, nende hügieen.

Tervislikud eluviisid: Hingamise tervishoiu põhinõuded. Ruumide tuulutamine, koristamine.

Kahjulike harjumuste mõju organismile (suitsetamine, alkoholi jm tarvitamine). Naha hooldus, kaitse. Nahahaigused, parasiidid. Nakkushaigused. Arsti poole pöördumine.

Toit: Tervislik toitumine: toidupüramiid, toidukorrad – ja kogused, söömiskultuur. Taimne toit ja loomne toit. Mitmekülgne toit. Vitamiinid. Ülekaalusisus. Rasvumine. Dieet.

Töö ja sport: tervislike eluviiside järgimine, positiivne mõju. Kehaliste harjutuste ja füüsilise töö tähtsus. Kehalise töö ja spordi tähtsus südame tugevdamisel.

Emotsioonid: Andestamine, andeks palumine. Enese meeleolu kontroll ja reguleerimine

Sõprus: Sõprus- ja lähedussuhted. Üksteisele meeldimine, armumine. Perekond. Pulmad.

Perekond: Inimeste elukaar. Sünnid, kasvamine: imiku-, väikelapse-, noorem kooliiga, nooruki- ja täiskasvanuiga. Vananemine, surm, matused. Enda ja oma lähedaste positsioneerimine elukaarel.

Kodu: Oma kodu (vanemate juures, toetatud elamine jms). Kodu sisustamine. Kodu vanal ajal ja tänapäeval. Erinevad rahvused ja rassid Inimestevaheliste rassiliste erisuste märkamine ja aktsepteerimine. Eri maade luuletuste, juttude ja muinasjuttude kuulamine, esitamine.

Lühilavastused luuletuste ja juttude põhjal. Ametid: Jõukohased ametid: sulane, koristaja, aedniku/koka abi, erinevad hooaja ja abitööd

jne. Plaanid pärast kooli lõpetamist. Peab/on vaja - teen motiivist lähtumine tegevustes.

Eelarve ja kokkuvõtteid: Palk ja kulud. Kokkuvõtteid. Isiklikud kulutused. Soovid ja võimalused. Kingituse valimine ja ostmine. Eneseteenindusoskused ja käitumine

Igapäevaoskused: Isiklik hügieen ja ealistest ning soolistest erinevustest tulenevad nõuded.

Kaaslase abistamine (nt kingapaela sidumine, jope selga aitamine, toidu tõstmine vm).

Söömine: Käitumine pidulauas, kohvikus, restoranis. Laua katmine pidulikeks sündmusteks.

Käitumine: Viisakas ja ebaviisakas käitumine: koolis ja väljaspool kooli (ametiasutused).

Ebaviisakast käitumisest hoidumine. Vajaliku teabe saamine, abi küsimine ametiasutustes.

Käitumise ohuolukorras. Ohu hindamine ja abi palumine/kutsumine.

Hoiatus- ja teabemärkide mõistmine: Majajuht, olmekeemia märgid, pesumärgid, triikraua reguleerimine, pliit ja praeahi, pesumasin jms.

Kool

Kool: Koolimaja ja selle ümbruse korrashoid. Kool ja tulevane töökoht. Ametiõpe.

Ametikool. Päevakeskus. Elukutse/ameti valiku planeerimine ja suunamine; toetatud töö erinevates asutustes. Kool tänapäeval ja vanal ajal.

Koolitarbed: Töökoha ja töövahendite korrashoid.

Vaba aeg

Mänguõpetus : Seltskondlikud mängud, rollimängud. Arendavad ajaveetmiskohad internetis.

Arvutimängud. Interneti piiratud Arvutimängud. Interneti piiratud ohud.

Erinevad vaba aja veetmise võimalused: Klassipeo/ sünnipäevapeo/ planeerimine ja organiseerimine. planeerimine ja organiseerimine. planeerimine ja organiseerimine. planeerimine ja organiseerimine. Hobid ja harrastused.

Sport: Lemmikalaga tegelemine.

Aeg

Ajajaotus: Aasta, kuu, nädal, ööpäev, tund, minut. Päeva- ja nädalarütm. Aastaring ajas (12 kuud, 4 aastaaga) Päeva, nädala tegevuse planeerimine. Plaani järgimine.

Aastaajad:

Aastaring looduses: Õhutemperatuuri jälgimine, mõõtmine. Termomeetrinäidu märkimine tabelisse. Sport ja meelelahutus: erinevad sportimisviisid. Sportimine olenevalt aastaajast.

Loomad, linnud, putukad – elu seotus Loomad, linnud, putukad – elu seotus Tähtpäevad – peamised kombid ja tavad, ettevalmistamine, tähistamine, Osalemine hooajalistes töodes.

Aiandus. Põllumajandus.

Kalender: Kalendris orienteerumise oskus. Kuude nimetused. Kuupäeva märkimine ja seostamine kalendris. Enda, (pereliikmete ja klassikaaslaste) sünnipäev ja vanus.

Kell: Täistund, pooltund, veerandtund, kolmveerandtund. kolmveerandtund. sõiduplaan.

Kellaaeg päevaplaanis orientiirina, tegevuseks kulunud ja planeeritav aeg.

Elus ja eluta loodus

Elus ja eluta loodus: Eluta looduse osad ja tunnused. Elus ja eluta looduse osade diferentseerimine/rühmitamine tunnuste alusel. Looduskaitse/keskkonnakaitse.

Keskkonnareostuse äratundmine (nt reostunud veekogu, metsa alla visatud prügi), sellest teavitamine.

Elusloodus:

Taimed: Puu, põõsas, puhmas, rohttaim, sammal, samblik Ühe- ja mitmeaastased taimed.

Töötamine aedniku abilisena. Tööd pargis.

Mets: Metsa tähtsus. Eestis esinevad metsatüübid. Metsatööd.

Toataimed: Toataimede kasvatamine: valgus, temperatuur, niiskus. Toataimede kasutamine ruumide kujundamisel. Toataimed kui õhupuhastajad.

Loomad:

Kodu- ja metsloomad, kodu- ja metslinnud: Elu ja töö talus ja farmis; kodutute loomade varjupaigas.

Loomariigi mitmekesisus: teistes loodusvööndites elavad loomad.

Imetajad: välisehitus, levinumad liigid, tähtsus.

Putukad: tähtsus looduses. Putukate kasulikkus inimesele. Putukahammustused, esmaabi.

Mesilane/mesilaste pidamine.

Kahepaiksed: välised tunnused, elupaik

Roomajad: välised tunnused, elupaik, ohud. Esmaabi rästiku hammustuse puhul.

Kalad: välised tunnused, elupaik, enamlevinud kalaliigid Eestis. Kasulikkus inimesele.

Kalapüük.

Linnud: välised tunnused, levinumad linnuliigid, elupaigad, tähtsus.

Eluta loodus.

Vesi: Vee leidumine looduses, tähtsus, kaitse. Puhta vee omadused. Vee olekute seos temperatuuri- muutustega. Vee ringkäik looduses. Veekogud (looduslikud ja tehisveekogud).

Puhtad/saastatud veekogud.

Õhk: Puhta õhu omadused. Õhu tähtsus. Õhusoojus: soe õhk, külm õhk. Erinevad soojusallikad (päike, ahi, radiaator, kamin). Õhutemperatuur erinevatel aastaegadel. aastaegadel.

Termomeeter: Temperatuuriskaala. Pluss- ja miinuskraadid. Õhu-, keha- ja veetemperatuuri mõõtmine. Ilmateate mõistmine.

Loodusvarad: Loodusvara/maavara. Maavarade tähtsus inimese elus. Savi, liiv, turvas, põlevkivi, paekivi. Muld, mulla harimine. Loodusvarade säästlik kasutamine. Loodushoid.

Valgusõpetus: Looduslikud ja kunstlikud valgusallikad. Prillid, suurendusklaas. Hea valgustuse tähtsus. Elekter igapäevaelus. Ohutus. Elektri tähtsus ja säästmine.

Maateadus

Elukoht: Oma kodulinna/valla kaart ja olulisemate kohtade leidmine sellelt (kodu, kool).

Eestimaa:

Eestimaa kaart: Suuremad linnad, jõed, järved Eestimaal. Õpilaste poolt külastatud linnade märkimine kaardil. Eesti naaberriigid. Naaberriikiikide rahvad, keel ja rahvussümboolika.

Pinnavormid: Org, tasandik, poolsaar

Ilmakaared. Põhja- ja lõunasuuna määramine kompassiga.

Plaan, maakaart, gloobus

Plaan – klassi plaani koostamine ja kasutamine ruumis orienteerumisel. Leppemärgid plaanil (puu, maja, jõgi, tee, mööblieseemed) Plaanil märgitud objektide/esemete leidmine klassis, koolis, õues.esemete leidmisel. Kodulinna/küla plaan, oluliste objektide leidmine plaanilt. Orienteerumismängud koduasulas.

Kaart: Geograafiline Eesti, Euroopa ja maailma kaart:vaatlemine, võrdlemine. Eestimaa leidmine Euroopa ja maailma kaardilt (õpetaja abil). Naaberriikide nimetamine kaardi abil. Leppemärgid kaardil (asula, maantee, jõgi jms). Leppevärvide äratundmine. Ookeanidele, maismaale, jõgedele, järvedele, asulatele osutamine erinevatel kaartidel (Eesti-, Euroopa-, maailma kaart).

Gloobus: Ookeanile, maismaale, mägedele osutamine gloobusel. Eesti ühine leidmine ja märkimine gloobusel.

Ohutusnõuded

Liiklus: Liiklusmärgid. Liikluseeskirja vajalike sätete tundmine ja järgimine liikluses.

Jalgrattaga liiklemine.

Ohutusnõuete täitmine: Hädaabi number 112, 110; vajaliku informatsiooni edastamine.

Käitumine erinevates ohusituatsioonides: evakuatsioonisiltide mõistmine ja järgimine.

Telefoni kasutamine. Teistele suunatud ohtliku käitumise märkamine; ohu vältimine; abi kutsumine.

MATEMAATIKA

III kooliaste (7.- 9. klass)

Matemaatika õppe rõhuasetused III arengutasemel

Rõhuasetus on sotsiaalmatemaatikal. Matemaatikat õpitakse eluliste probleemide parema mõistmise ja edukama lahendamise eesmärgil. Analüüsitakse ja lahendatakse matemaatilisi probleemsituatsioone (sh tekstülesandeid).

Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

III arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) võrdleb esemeid või nende kujutisi ning koostab jadasid kõikide õpitud suurustunnuste järgi;
- 2) koostab mitmest geomeetrisest kujundist koosnevat jada näidise järgi;
- 3) rühmitab 2–3 uldistustasandil, moodustab allrühmasid;
- 4) teab naturaalarvude järjestust õpitud ulatuses;
- 5) loeb ja kirjutab 1- ja 2-kohalisi numbreid;
- 6) liidab ja lahutab õpitud arvuvalla piires;
- 7) kasutab tehteid vastavalt

Õppesisu III arengutasemel

Tegevused esemetega, suuruskujutlused

Esemete ja nende kujutiste võrdlemine kõrguse, paksuse/jämeduse, sügavuse, mahu tunnuste järgi. Jadade koostamine suurustunnuste järgi. Jadade piiride sõnastamine (see põõsas on kõige madalam, see kuusk on kõige kõrgem).

Vormikujutlused

Geomeetriselised kujundid ring, kolmnurk, ruut, ristkülik. Äratundmine, konstrueerimine, võrdlemine, joonistamine, joonestamine (joonlaua abil), nimetamine. Mustrite koostamine.

Geomeetrisest kujunditest koostatud jadade jätkamine järjestust säilitades.

Ruumikujutlused

Eseme asukoha määramine oma keha suhtes, teise eseme suhtes muutuvates tingimustes ruumis ja tasapinnal. Ruumisuhteid sisaldavate tegevusjuhiste mõistmine ja täitmine.

Ajakujutlused

Aastaring. Aasta ja 12 kuud. Aastaajad, seostamine kuudega.

Kalender. Kalendri kasutamine.

Nädala- ja kuupäeva seostamine toetudes kalendrile.

Kella tundmine. Täistund, pooltund, veerandtund, kolmveerandtund. Ajakavad: tv-kava, sõiduplaan, elektrooniline tabloo.

Kuupäev ja kellaeg telekavas. Aja planeerimine seoses enda tegevusega.

Hulgakujutlused Hulkade praktiline suurendamine, vähendamine, võrdsustamine.

Hulkade praktiline ühendamine, eraldamine, jaotamine osahulkadeks.

Hulga koostisse kuuluvate osahulkade variatiivsus.

Kujutluse loomine arvust, tehted arvudega. Arvu koostis. Arvu liitehitus. Liitmine ja lahutamine. Märgid +, -, =.

Arvu liitehituse kasutamine liitmisel ja lahutamisel, arvu kümnendkoostise tutvustamine.

Naturaalarvude järjestus 1-100 piires kasutades abivahendeid (arvutabel)

Täiskümnete numeratsioon 100-ni. Järgarvude praktiline kasutamine igapäevaelus.

Rahaühikud. Raha saamine ja kasutamine. Palk, pension, sisseostud, üür, erinevad teenused, jne.

Praktilised ülesanded rahaga: ostmine, müümine, maksmine, laenamine. Taskuraha. Raha kokkuhoid. Väikeste ostude sooritamine kaupluses. Hinnasiltide leidmine ja lugemine. Hinna ja olemasoleva raha seos. Poemäng.

Mõõtmine. Pikkusühikud: m, km; Raskusühikud: g, kg; Mahu mõõtmine koduste vahenditega (klaas, lusikas). Skaalad.

Kraadiklaasid (termomeetrid), toa-ja välistemperatuuri näit, ülesmärkimine, praktiline võrdlemine.

Kehatemperatuur. Praktiline mõõtmine (sh enda pikkus, kaal, kinganumber).

Tekstülesanded. Elulise sisuga 1-tehteliste tekstülesannete suunatud koostamine ja lahendamine, kusjuures ülesannet sisu modelleeritakse näitvahenditega (pildid, skeemid) või praktilise tegevusega

VEENE KEEL

Õppesisu III arengutasemel

Kõnemõistmine

Sõnade hääldamise täpsustamine. Erineva häälikulise koostise ja pikkusega sõnade häälimine (häälega ja sosinal). Korralduste, juhendite mõistmine. Verbaalse ja mitteverbaalse info seostamine. Õpitud märkide ja sümbolite kasutamine. Tuttavate objektide ja sündmuste äratundmine kirjelduse järgi. Seoste objekt – pilt – skeem – keeleüksus loomine. Objektide asukoha teadvustamine kahe parameetri alusel (all paremal, taga peal jne). Lihtsas keeles (ARE keeles) esitatud lühitekstide kuulamine/lugemine. Tekstide sisu taastamine skeemide ja tekstide sisu taastamine skeemide ja küsimuste abil.

Eneseväljendus ja sõnavara

Enamlevinud suhtlemissituatsioonide väljendused. Kujutluste verbaliseerimine ja/või alternatiivsete vahenditega väljendamine. Võrdlemine plaani järgi (inimesed, aastaajad, loomad, puuviljad). Telefoni kasutamine. Suhtlemine tuttavate ja võõraste inimestega igapäevastes elulistes situatsioonides. Üldistamine 2- 3 üldistustasandil, allrühmade moodustamine ja nimetamine. Elementaarsete põhjus-tagajärg seoste loomine praktilises tegevuses. Käänded (funktsioonide kaupa), pöörded igapäevases kõnes. Omadussõnad emotsioonide ja tunnete kirjeldamiseks. Väheste vabade laienditega (määrused, sihitised täiendid) lihtlause moodustamine (4-5 sõnaline lause) ja kasutamine suhtluses. Salmide õppimine kuulamise järgi.

Tekstiloomine ja mõistmine

Oma tegevuse ja tulemuse kommenteerimine. Oma lähituleviku tegevuse sõnaline/alternatiivsete suhtlusvahenditega planeerimine. Täiendava teabe lisamine küsimustele vastates. Pildi (tegevuspilt, olupilt, kuni 5st pildist koosneva pildiseeria) järgi jutustamine küsimuste abil. Väheste vabade laienditega (määrused, sihitised täiendid) täiendid) moodustamine (4-5 sõnaline lause) ja kasutamine suhtluses. Mõisted lause-jutuke. Tegevusaktide hindamine põhimõttel õige-vale, meeldib-ei meeldi.

Lugemine ja kirjutamine

Lugemine ja kirjutamine igapäevaelus (telekava, toiduretsept, juhend, allkiri, blankettide täitmine, arvutikeele väljendid jms). Kirjatähed, suur algustäht nimedes. Lihtsas keeles (ARE

keeles) tekstide lugemine. Lühikese ja ülipika (täis)hääliku diferentseerimine kuulmise teel, märkimine abiga.

KUNST JA KÄELINE TEGEVUS

III kooliaste (7.- 9. klass)

Kunsti ja käelise tegevuse rõhuasetused III arengutasemel

Kujundatakse lihtsa iseseisva töö oskusi. Tööd teostatakse valdavalt näidise, lihtsate tööjuhiste, skeemide jms järgi.

Omandatud toiminguid rakendatakse ahelana stereotüüpsetes ja osaliselt muutuvates tingimustes. Harjutatakse toimingute suunatud planeerimist. Uuritakse töövahendite ja materjalide sobivust. Õpilased õpivad looma kujutlust tulemusest, järjestama osatoiminguid ning valima vahendeid. Areneb suunatud enesekontroll, toimingu valminud tööd võrreldakse näidisega. Õpilane kommenteerib õpetaja suunamisel oma tegevust verbaalsete/alternatiivsete vahenditega. Oluline on loomingust esteetilise elamuse saamine. Õpilased hakkavad oma tundeid vastavalt võimetele kunstis väljendama. Vaadeldakse kaaslaste töid, külastatakse kunstinäitusi ja muuseume.

Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

III arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) voolib lihtsa tarbeeseme;
- 2) joonistab abiga teemakohase pildi;
- 3) väljendab oma tundeid joonistamise ja maalimise kaudu, oskab kasutada erinevaid tehnikaid;
- 4) kasutab sihipäraselt niiti ja nõela;
- 5) käsitseb õpitud tööriistu;
- 6) teab ja eristab sooje ja külmi toone;
- 7) teostab juhendamisel dekoratiivseid töid eri materjalist alustele;
- 8) osaleb ruumide kaunistamisel tähtpäevadeks;
- 9) valib ja kasutab sobivaid töövahendeid lähtuvalt materjalist ja tegevuse eesmärgist;
- 10) korrastab iseseisvalt tööpaiga; 11) teab ja järgib põhilisi ohutusnõudeid mehhaaniliste ja elektriliste tööriistade kasutamisel.

Oppesisu III arengutasemel

Kujutamissooetus Keha proportsioonide arvestamine inimese kujutamisel. Figuuride gruppi paigutamine.

Lihtsate esemete rühma kujutamine vaatluse järgi.

Värvusõpetus Lihtsa toonirea koostamine. Soojad ja külmad värvused. Meeleolude väljendamine ja kuulatava muusika kujutamine värvuste kaudu. Temaatilised värvikombinatsioonid (jõulud, lihavõtted jt.)

Materjaliõpetus. Materjalide töötlemine, liimimine (parandamine), erinevad liimid. Materjalide sobivus.

Erinevate materjalide ja olmejääkide taaskasutamine praktiliste esemete valmistamisel. Tarbekunst ja dekoratiivne kompositsioon Mustri kujundamine erinevatest detailidest. Tarbeesemete kaunistamine. Kujundustööd klassis ja kodus. Vitraaž.

Tehnikate õpetus. Templite valmistamine. Materjalitrükk. Graafiline punkt ja joon. Ornamentika.

Voolimine Lihtsa tarbeeseme voolimine ja dekoreerimine. Inim- ja loomafiguuride voolimine.

Paberi- ja papitööd Šablooni kasutamine. Tarbeesemete (karp) meisterdamine ja dekoreerimine.

Paberdetailidest mänguasja, liikuva pildi jms. meisterdamine.

Tekstiilitööd Tekstiilkollaaž, tekstiilimaal, trükkimine riidele. Nööbi õmblemine. Lihtsad õmblustööd (mänguasjad). Raamil ja telgedel kudumine. Märg- ja nõelviltimine. Heegeldamise põhivõtted. Tikkimise põhipisted. Paelte sõlmimine ja punumine.

Muud materjalid Metallitööd (kohrutamine, augustamine). Vineeri saagimine. Puidu ehistööd: põleti kasutamine, värvimine, lakkimine. Lihtsa tarbeeseme valmistamine puidust.

Tehniline modelleerimine Maketi meisterdamine.

Temaatilised tööd Tunnete ja meeleolude väljendamine õpitud tehnikate abil. Lihtsa situatiivse tegevuse kujutamine (nt. seeni korjamas, suusatamas)

Ohutusnõuded ja tööpaik .Ohutusnõuded elektritööriistade jms kasutamisel.

MUUSIKA

III kooliaste (7.- 9. klass)

Muusikaõpetuse rõhuasetused III arengutasemel

Tähelepanu pööratakse muusikale kui harrastusele. Õpilasel aidatakse orienteeruda tänapäeva muusika eri stiilides ja luuakse võimalused oma eelistuste kujunemiseks.

Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

III arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) eristab soololaulu koorilaulust, kõrget ja madalat häält;
- 2) eristab orkestrit üksiku muusikainstrumendi mängust;
- 3) osaleb koorilaulus, ansamblimängus;
- 4) eristab levi-ja klassikalist muusikat;
- 5) osaleb seltskonnatantsudes, laulab ja tantsib koos teistega muusika saatel.

Õppesisu III arengutasemel

Muusika kuulamine. Muusikapalade kuulamine: soololaul, koorilaul; kõrge ja madal hääl. Orkester, erinevad pillid. Muusika seostamine elu ja loodusega. Loodushäältega seotud muusika kuulamine Muusikaetenduste ja kirikukontsertide külastamine. Orel. TV ja raadiost muusikasaadete jälgimine/kuulamine. Teiste made rahvamuusika. Teiste maade levimuusika. Klassikaline muusika. Laulmine Eakohaste laulude (lemmiklaulud) laulmine. Seltskonnalaalud: kooslaulmine, muusikalised mängud, pillisaated. Laulmine koos liikumise, liigutuste või pillimänguga. Esinemine kontserdil: oma ja teiste tegevuse kooskõlastamine. Hääle tugevuse võimendamine (võimendustehnika, mikrofonid). Hoidumine liiga valjust helist (muusika, müra) kui kahjustavast toimest kuulmisele. Pillimäng Erinevast materjalist pillide kuulamine. Kaasmängud rütmilise ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele. Osalemine ansamblimängus. Muusikalise rütmilise liikumise. Kõnd, jooks, võimalikult täpne reageerimine muusika muutustele. Liikumine ja tantsimine koos teistega. Osalemine paaritantsus (nt laulu- ja ringmängudes).

TÖÖÕPPE

III kooliaste (7.- 9. klass)

Tööõppe rõhuasetused III arengutasemel

Täiustatakse/kinnistatakse omandatud töövõtteid ja õpitakse uusi. Õpitakse kasutama enamlevinud kodumasinaid. Tähelepanu pööratakse tööoperatsioonide õigele järjekorrale ning töö lõpetamise vajalikkusele. Hakatakse täitma tööülesandeid, mille puhul töö tulemus saabub alles teatud aja möödudes (nt külvamine). Praktiseeritakse sotsiaalse suunitlusega tööülesandeid (nt teiste abistamine). Kasutatakse laiendatud sõltuvat koostööd, st tööd tehakse ühel ajal ning ühist eesmärki silmas pidades (nt klassi koristamine). See võimaldab anda igale õpilasele tema võimetele vastava tööülesande ning see läbi kujundada õpilasel võimalikult adekvaatset enesehinnangut. Õpilasi õpetatakse suunatult oma tegevusi ja töö tulemust planeerima, valima ise sobivaid töövahendeid ning konkreetse töö teostamiseks vajaminevaid osatoiminguid järjestama. Õpilast suunatakse oma töö tulemusi hindama/kontrollima.

Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

III arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) teeb juhendamisel majapidamistöid ning lihtsamaid töid õues ja aias;
- 2) viib alustatud töö lõpuni;
- 3) küsib vajaduse korral abi ülesande täitmiseks;
- 4) osaleb võimetekohaselt ühistöös;
- 5) teab hügieeni- ja ohutusnõudeid erinevate õpitud tööde juures ja täidab neid;
- 6) katab lauda erinevateks söögikordadeks ja sündmusteks ning koristab seda pärast söömist
- 7) planeerib abiga menüüid, teeb vajalikke sisseoste ja valmistab lihtsat toitu
- 8) tunneb kodutehnikat ja oskab sellest endale olulisi seadmeid kasutada;
- 9) loeb lihtsaid skeeme ja jooniseid rõivastelt, majapidamismasinatelt, puhastusvahenditelt ja oskab nende järgi tegutseda;
- 10) valib riietumiseks tegevusele ja olukorrale vastava riietuse ja jalatsid;
- 11) planeerib abiga päeva- ja nädalaplani, järgib seda.

Õppesisu III arengutasemel

Ruumide korrashoid ja koristamine Mööbli ratsionaalne paigutamine klassis, eluruumides.

Ühiselt kasutatavate ruumide (trepikojad) korrashoid ja koristamine. Puhastusainete hoiatavad tingimärgid ja nende arvestamine tegevustes. Kummikinnaste kasutamine. Seinte (värvitud,

plaaditud) pesemine, puhastusvahendite valimine ja kasutamine. Valamute, WC-pottide puhastamine, selleks vajalike vahendite valimine ja kasutamine. Peeglite, ukseklaaside, akende pesemine; puhastusvahendite valimine ja kasutamine. Kodutekstiilide kasutamine. Tekkide, mööblikatete kloppimine klopitsaga, käsitsi. Pehme mööbli, radiaatorite puhastamine tolmuimejaga. Suurpuhastus: kardinad, katted, kuplid. Korrapidaja ülesannete järjestamine. Ülesannete jaotamine koristustöödel. Vajalike kodutööde planeerimine nädalaks.

Inimene ja töö Kodukoha lähedal asuvad ettevõtted. Õpilastele sobivad ametid: koristaja, pesumasinist, haljastustöötaja, majahoidja, köögitooline, laadija, sulane jms. Töötamine erinevates õppetöökodades: puutöökoda, aed, pesuköök, õppeköök jne. Kutse õppimise võimalused. Puudega inimeste töökodade (toetatud töötamine) tutvustamine.

Vanade inimeste, nooremate ja puudega inimeste abistamine. Abi palumine

töö tegemisel. Asjad ja nende korrashoid. Meie oma, võõras. Töövahendite ratsionaalne paigutus, ärapanek peale kasutamist ja hoidmine. Erinevate panipaikade korrashoid ja koristamine. Asjade pakkimine väljasõiduks, ekskursiooniks. Vajalike asjade nimekirja koostamine.

Toitlustamine Lõunasööginõude valimine ja paigutamine. Lõunasöögilaua katmine ja koristamine. Teemaatiliste pidulaudade katmine. Rootsi laud, selle katmine. Nimekaartide ja kaunistuste kasutamine peolauas. Ühekordsete nõude kasutamine. Piknikukorvi komplekteerimine, piknikulaua katmine.

Köögitööd Kodumasinad ning ohutusnõuded nendega töötamisel. Kodumasinade kasutamine: elektri- ja gaasipliit, nõudepesumasin, veekeetja, kohviaparaat, mikser. Kodumasinade puhastamine. Köögikella kasutamine. Sõela kasutamine. Riivi kasutamine.

Pajalappide/kinnaste kasutamine. Pannide, pottide, küpsetusvormide puhastamine. Toiduainete säilitamine külmikus. Prügi sorteerimine.

Toidu valmistamine Leiva, saia, vorsti lõikamine. Juustunoa kasutamine. Lihtsate retseptide (skeemide) järgi toidu valmistamine. Puljongi valmistamine kontsentraadist. Poolfabrikaatidest, konservidest, pakisuppidest lihtsa toidu valmistamine. Makaronide, muna keetmine. Aedviljade puhastamine ja koorimine. Praekartulite valmistamine. Toiduainete küpsetamine (kana, kala, juurviljad). Lihtsate magustoitude valmistamine (vahustamised). Vahvlite küpsetamine vahvlimasinaga. Koogi küpsetamine. Toidu soojendamine. Toidu serveerimine ja kaunistamine. Ülesannete jaotamine toiduvalmistamisel.

Sisseostude tegemine Järgmise päeva menüü suunatud koostamine ja sisseostude planeerimine. Ostunimekirja koostamine lihtsa retsepti (skeemi) järgi. Ostunimekirja kasutamine sisseostude tegemisel. Sobivate rõivaste valimine (värvitoonid, suurus) kaupluses. Ostude sooritamiseks ligikaudse rahasumma määratlemine. Lihtsa eelarve koostamine (nädal, kuu).

Rõivastus ja selle hooldus Pesumärkide lugemine: käsitsipesu, masinpesu, ainult keemiline puhastus, vajab triikimist, ei vaja triikimist. Pesu sorteerimine: kirju, valge/hele, tume pesu. Pesu pesemine automaatpesumasinaga: pesu panek masinasse, sisselülitamine, pesu väljavõtmine. Pesupulbri valimine. Automaatpesumasina temperatuuri reguleerimine pesumärkide järgi. Pesu pesumajja viimine. Triikraua sisse- ja väljalülitamine. Triikraua temperatuuri valimine vastavalt pesumärgile. Aurustaja kasutamine/pesu niisutamine. Pesu triikimine. Triikimise ohutusnõuded. Triigitud pesu sorteerimine, kappi paigutamine. Rõivaste kokkupanek. Nööbi õmblemine, soki nõelumine, õmbluste parandamine, paigad/aplikatsioonid. Sobivate rõivaste valimine (värvitoonid, suurus). Olukorrale ja tegevusele vastavate rõivaste ja jalatsite valimine. Rõivastuse täiendamine sobivate detailidega. Ehted, kosmeetika. Jalatsite hooldus. Kingakreemide valik vastavalt jalatsi värvile, jalatsite puhastamine. Kingsepp. Tööd õues ja aias Kõögivilja – ja lilletaimede ettekasvatamine. Kaevamine, külvamine, istutamine, kastmine, rohimine, kõplamine. Saagi koristamine aias, põllul, metsas. Puude istutamine. Toataimede ümberistutamine. Luuaga pühkimine. Prahi äravedu. Puistematerjali puistamine libedatele teedele. Pinkide, aia värvimine.

RÜTMIKA

III kooliaste (7.- 9. klass)

Rütmika rõhuasetused III arengutasemel

Õpitakse tantsima lihtsamaid seltskonnatantse ja pidudel rollikohaselt käituma. Liikumiskavade õppimisel arvestatakse õpilaste muusikaeelistustega.

Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

III arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) matkib õpitud tantsusamme, lihtsamaid tantsujooniseid;
- 2) improviseerib tantsu muusika järgi;
- 3) tantsib lihtsamaid seltskonnatantse, oskab tantsule paluda, tantsu lõpetada;
- 4) esitab õpitud liikumiskava, tantsu, esineb õpitud tantsude ja ringmängudega üritustel

Õppesisu III arengutasemel

Harjutused kehatunnetuse saavutamiseks Rütmi-improvisatsioonid. Tantsusammude valik muusika järgi.

Koordinatsiooniharjutused Hüppeharjutused paigal ja liikumisel. Külgsamm, galopp, juurdevõtusamm.

Rütmisalmide lugemine koos rütmiliste liigutustega: plaksutamine, patsutamine, trampimine. Harjutused väikeste pallidega, kurikatega, lindiga. Koordinatsiooniharjutused erineva rütmi ja tempoga muusika saatel.

Rühi-ja tasakaaluharjutused Ronimine kaldpingil. Kombineeritud rütmilised harjutused erinevate vahenditega. Hüpped üle takistuste, hüplemine hübitsaga. Kombineeritud võimlemisharjutused, venitusharjutused. Sirutus – ja lõdvestusharjutused.

Sotsiaalset ja emotsionaalset arengut toetavad harjutused Erinevad tantsujooniseid. Liikumiskavad.

Seltskonnatantsud, ringmängud. Erinevate rahvaste tantsud. Diskotantsud.

Lõdvestusharjutused Lõõgastava muusika valik, pingete maandamine.

KEHALINE KASVATUS

III kooliaste (7.- 9. klass)

Kehalise kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel

Harjutuste õppimisel ja sooritamisel tõstetakse õpilaste iseseisvust. Kujundatakse liigustusstereotüüpe ja varieeritakse neid tegevusest ja tingimustest sõltuvalt. Kujundatakse oskust ja harjumust kontrollida oma kehaasendit ja liigutusi. Õpilased hakkavad liigutusi teadlikult järjestama osatoimingute ahelast lähtudes. Olulised on sotsiaalsed ja emotsionaalsed arengut toetavad harjutused. Õpilasi õpetatakse täitma mitmeosalisi korraldusi, suunatakse õpitud oskusi iseseisvalt rakendama, oma tegevust planeerima ja kontrollima (tegevuse kaasnev ja järgnev suunatud kommenteerimine, tuttava tegevuse planeerimine). Tähelepanu pööratakse tahtemaduste (sihikindlus, julgus, visadus, püsivus, enesevalitsemine, iseseisvus, algatusvõime jne) kujundamisele. Tutvustatakse spordieetika nõudeid: aus võistlus, võistlusreeglitest kinnipidamine, vastase austamine jne.

Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

III arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) sooritab harjutusi iseseisvalt, paaris või rühmas;
- 2) sooritab liigutuste ahelat mälu kujutlustele toetudes;
- 3) suudab kõndida/joosta erineval maastikul ja erineval aastaajal
- 4) osaleb erineva pikkusega jooksudistantsidel;
- 5) sooritab lihtsamaid kombineeritud harjutusi erinevate vahenditega;
- 6) viskab palli, hüppab hooga kaugust;
- 7) mängib lihtsustatud reeglite järgi õpitud sportmänge, suudab kinni pidada õpitud mängureeglitest;
- 8) laskub suuskadel laugest nõlvast
- 9) osaleb talispordivõistlustel;
- 10) teab ja järgib tervisliku eluviisi põhimõtteid.

Õppesisu III arengutasemel

Keha- ja ruumitunnetuse harjutused. Paaris – ja rühmaharjutused. Ruumitaju arendavad harjutused: stardija finišijoonega ning väljaku piiridega arvestamine, hooga kaugushüpe, pallivise.

Rühi- ja tasakaaluharjutused Kombineeritud harjutused kõnni- ja jooksusammul. Põlve-ja sääretõstejooks.

Jooksu suuna muutmise harjutused. Hüpped üle takistuste, hüplemine hübitsaga. Hoota kaugushüpe kahel jalal

maandumisega. Hooga kaugushüpe. Ronimine kaldpingil. Kombineeritud võimlemisharjutused,

venitusharjutused. Jõuharjutused varbseinal. Harjutused palliga: palli löömine kaaslasele, palli veeremise

peatamine jalaga, väikese palli viskamine kaugusesse. Kuulitõuge. Harjutused erinevate vahenditega: lint, rõngas, pallid, hübits. Sirutus – ja lõdvestusharjutused.

Vastupidavusharjutused Jooks/kõnd vahelduval maastikul erinevatel aastaegadel. Kõpikõnd. Erineva pikkusega jooksuharjutused. Jalgrattasõit kui harrastus. Ujumine: abivahenditega ja iseseisev ujumine. Ujumine kui harrastus.

Sotsiaalset ja emotsionaalset arengut toetavad harjutused Pimesikumängud. Võistlusmängud: lihtsustatud reeglitega rahvastepall, jalgpall. Matkad. Spordivõistlused. Tervisliku eluviisi põhimõtted.

Talisport Kelgutamine: kelgu juhtimine, koos kaaslasega kelgul nõlvakust laskumine. Suusatamine: laskumine väikesest nõlvast. Uisutamine: uiskudel tasakaalu hoidmine.

LÄBIVAD TEEMAD

(1) Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Õpilasel kujundatakse ja arendatakse oskusi ja vilumusi, mis võimaldavad sotsiaalselt adapteeruda ühiskonnas, töö-, sotsiaal- või päevakeskuses; arenevad kommunikatsiooni ja koostöö oskused; kujunevad teadmised erinevatest elukutsetest ja oskus iseseisvalt toime tulla igapäevatoimetustega.

I kooliastmel kujuneb õpilastel positiivne suhtumine õppimisse.

Õpilane:

- õpib ennast määratlema perekonnaliikme ja õpilasena;
- tegeleb tuttavate esemete ja õppevahenditega vastavalt nende ülesandele;
- õpib valdama esmaseid iseteenindamisoskusi;
- õpib orienteeruma oma lähimas ümbruskonnas;
- osaleb ühistes mängudes ja üritustel;
- õpib ennast, oma palveid ja soove arusaadavalt väljendama;
- õpib oma tegevust hindama põhimõttel TOHIB – EI TOHI.

II kooliastmel on õpetamine suunatud sotsiaalsete ja igapäevaoskuste arendamisele, tunnetades õpilase huve ja võimalusi.

Õpilane:

- õpib korras hoidma oma koolitarbeid, oma töökohta; eristama oma ja võõraid asju;
- õpib alustatud tegevust lõpuni viima;
- õpib eristama oma ja ümbritsevate inimeste emotsioone ja reguleerima oma käitumist;
- õpib hindama tegevust printsiibil ÕIGE – VALE, VÕIB – EI TOHI, PEAN – TAHAN – EI TAHA, MEELDIB – EI MEELDI;
- osaleb dialoogis, kasutades verbaalseid ja mitteverbaalseid suhtlemisvahendeid;
- tutvub erinevate elukutsetega;
- teeb lihtsamaid köögitöid ja võtab osa klassi koristamisest;
- osutab jõukohast abi oma klassikaaslastele;
- võtab osa kollektiivsest tööst, täites talle antud ülesandeid.
- 3) Kolmandal kooliastmel on õpetamine suunatud teadmiste kinnistamisele:
- iseteenindamise oskused, majapidamistööd kodus ja õues;
- tööoskused elementaarsete töövahenditega, tulenevalt nende funktsioonist ja tegevuse eesmärkidest;
- oskused leida tegevust vabal ajal, võtta jõukohaselt osa ühisüritustest;
- kollektiivse töö oskused;
- oskused planeerida oma päevatööd;
- oskused orienteeruda makrosotsiaalses ümbruskonnas informatiivsete ja tingmärkide järgi;
- teadmised edasiõppimise ja tööleidmise võimalustest töö-, sotsiaal- ja päevakeskustes.

(2) Keskkond ja pidev arenemine

Käesolev läbiv teema on suunatud isiksuse kujundamisele, kes hoolitseb ümbritseva keskkonna eest, mõistab looduse ja selle varade säilitamise vajadust.

Õppimine on suunatud:

- looduse tundmaõppimise võime arendamisele selle eri vormides ja ilmingutes,
- orienteeruda neis ja kohanduda nendega;
- loodusnähtuste omavaheliste seoste mõistmisele;
- sotsiaalse kogemuse avardamisele ja rikastamisele;
- ümbritsevas looduses orienteerumisoskuse kujundamisele;
- oskuse kujundamisele kasutada ümbritsevaid objekte ja neisse säästlikult suhtuda.

I kooliastmel toetutakse igapäevasele kogemusele suhtlemisel loodusobjektidesse.

Õpilasel kujundatakse:

- esmased teadmised elus- ja eluta loodusest;
- oskust orienteeruda kodu ja kooli ümbruses;
- ettekujutusi esemete vormist, värvist ja suurusest;
- elementaarseid oskusi töötamiseks looduslike materjalidega.

II kooliastmel on õpetamise põhiülesandeks ettekujutuste avardamine ümbritseva maailma mitmekesisusest, praktiliste oskuste süsteemi arendamine orienteerumiseks ümbritsevas maailmas ja vastastikuseks koostööks selle objektidega ning ümbritseva keskkonna objektide poolse potentsiaalse ohu määratlemiseks.

Õpilane:

- tutvub elus- ja eluta looduse objektide tähendusega;
- lahendab igapäevaseid ülesandeid hulkade ühendamiseks, osade eraldamiseks ja nende võrdlemiseks;
- õpib kirjeldama lihtsaid loodusobjekte erinevate kujutusvahendite abil;
- õpib järgima käitumisreegleid suhtlemisel/ koostöös ümbritseva keskkonna objektidega.

3)Õpetamise eesmärgiks kolmandal kooliastmel on ümbritseva maailma tervikliku tajumise kujundamine, ettekujutuste saamine ökoloogiast ja loodusvarade kokkuhoiust.

Õpilane õpib:

- kokkuhoidlikult kasutama loodusvarasid;
- määratlema vee, õhu ja maapinna saastumise allikaid/ põhjusi; sorteerima prügi;
- järgima puhtust ja korda oma lähimas ümbruses ja üldkasutatavates kohtades;
- kasvatama toataimi, hoolitsema aiamaa ja õue taimede eest;
- hindama oma tegevust kasutoomise – kahju tekitamise vaatekohast põhimõttel:
- VÕIB – EI TOHI.

(3) Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlus

Käesolev läbiv teema eeldab õpilastel sotsiaalselt vastuvõetava käitumise kujundamist ja adapteerimisoskust ümbritsevate tingimustega kohanemiseks. Õppekava sisaldab sotsiaalset pädevust erinevate sotsiaalsete sfääride suhtes: perekond, kool, lähim ümbruskond. Õpilase areng on suunatud oskusele väljendada oma tundeid ja soove, mõista oma emotsioone; reguleerida oma käitumist, vältides konfliktsituatsioone; võtta osa kollektiivsest ja partnerite vahelisest koostööst, sõlmida partnerlussuhteid.

1) I kooliastmel on õpetamine keskendatud elementaarsete suhtlemisoskuste kujundamisele eakaaslaste ja täiskasvanutega, adekvaatsele käitumisele erinevates situatsioonides.

Õpilane õpib:

- määratlema ennast õpilasena;

- orienteeruma lähimas ümbruses;
- osa võtma ühistest mängudest ja üritustest;
- järgima käitumisreegleid lähedaste ja tundmatute inimestega;
- väljendama oma tundeid ja mõistma teiste tundeid ja emotsioone.

2) II kooliastmel omandab õpilane iseseisva töötamise oskusi; õpib initsiatiivi üles näitama; alustatud tegevust lõpule viima; osa võtma kollektiivsest tööst ja täitma selles talle antud osa.

Õpilane õpib:

- seostama ennast kindla grupiga;
- tunnetama ennast teatud linna elaniku ja maa kodanikuna;
- orienteeruma isiklikes andmetes;
- valima endale tegevust väljapakutud variantidest;
- osa võtma pidude ja projektiürituste ettevalmistamisest ja läbiviimisest;
- käituma vastavalt käitumisreeglitele üldkasutatavates kohtades;
- hoiduma silmnähtavast ohust ja pöörduma abi järele. Kolmandal kooliastmel õpilane
- tutvub riigiasutuste ja sotsiaalkeskuste tegevusega, saab
- elementaarsed teadmised majandusest, eelarvest ja selle planeerimisest.
- Õpilane:
- külastab erinevaid riigiasutusi ja sotsiaalkeskusi;
- orienteerub riigisümboolikas;
- lahendab lihtsaid elulisi ülesandeid, mis on seotud erinevate arvutuste ja mõõtmistega;
- teeb juhendamisel majandustöid ja lihtsaid töid õues ja aiamaal; on rajatud headele
- emotsionaalsetele üleelamistele; vastastikuse koostöö piiride laiendamist õpilase ja
- teda ümbritseva sotsiaalkultuurilise keskkonna vahel.

(4) Tutvumisele suunatud õpetamine:

- eesti ja vene rahvuskultuuriga, selle tavade ja traditsioonidega;
- Ida-Virumaa ja Eesti vaatamisväärsustega ja kultuurilise pärandiga;
- eesti ja vene kunsti ja rahvaloominguga.

Kõikidel kooliastmetel õpilane külastab erinevaid teatrietendusi, muuseume ja näitusi.

1) I kooliastmel pööratakse põhitähelepanu tutvumisele suulise rahvakunstiga ja oskusele väljendada oma põhilisi tundeid ja emotsioone.

Õpilane:

- õpib kuulama laulude, luuletuste ja jutustuste sõnu;
- õpib täide viima laulude ja luuletuste liigutusinstseneeringuid;
- väljendama miimikaga oma emotsioone ja tundeid;
- õpib tundma Eesti rahvussümboolikat ja -pidusid;
- võtab osa pidudest ja kooliüritustest.

2) II kooliastmel kujuneb positiivne suhtumine kultuuriväärtustesse; saadakse ettekujutus vanuselistest iseärasustest ja inimeste välisilmest, inimeste elust vanal ajal ja praegu.

Õpilane:

- õpib väljendama oma tegevust ja olukordi pantomiimi abil;
- palub vajadusel abi;
- võtab jõukohaselt osa kollektiivsest tööst;

- võtab osa tegevusplaani koostamisest ja järgib seda;
- orienteerub põhilistes isikut tõendavates dokumentides.

(5) Kultuuriline identiteet

Käesolev läbiv teema peab silmas kultuurilise kogemuse kujundamist, mis on rajatud headele emotsionaalsetele üleelamistele; vastastikuse koostöö piiride laiendamist õpilase ja teda ümbritseva sotsiaalkultuurilise keskkonna vahel.

Õpetamine on suunatud tutvumisele:

- eesti ja vene rahvuskultuuriga, selle tavade ja traditsioonidega;
- Tallinna ja Eesti vaatamisväärsustega ja kultuurilise pärandiga;
- eesti ja vene kunsti ja rahvaloominguga.

Kõikidel kooliastmetel õpilane külastab erinevaid teatrietendusi, muuseume ja näitusi.

1) I kooliastmel pööratakse põhitähelepanu tutvumisele suulise rahvakunstiga ja oskusele väljendada oma põhilisi tundeid ja emotsioone.

Õpilane:

- õpib kuulama laulude, luuletuste ja jutustuste sõnu;
- õpib täide viima laulude ja luuletuste liigutusinstseneeringuid;
- väljendama miimikaga oma emotsioone ja tundeid;
- õpib tundma Eesti rahvussümboolikat ja -pidusid;
- võtab osa pidudest ja kooliüritustest.

2) II kooliastmel kujuneb positiivne suhtumine kultuuriväärtustesse; saadakse ettekujutus vanuselistest iseärasustest ja inimeste välisilmest, inimeste elust vanal ajal ja praegu.

Õpilane:

- õpib väljendama oma tegevust ja olukordi pantomiimi abil;
- osaleb muinasjuttude ja jutustuste dramatiseeringutes;
- õpib väljendama oma suhtumist tegudesse ja olukordadesse;
- tutvub Eesti riigi sümbolika ja Tallinna linna põhiliste vaatamisväärsustega;
- tutvub riiklike ja rahvuspühadega, nende kommete ja traditsioonidega;
- tutvub eesti rahvamuinasjuttudega;
- tutvub inimelu vanuseliste etappidega, rasside erinevustega, vana-aja eluolustikuga;
- õpib tundma käitumisreegleid kultuuriasutustes;
- eristab vene ja eesti rahvatantse ja -mänge;
- tutvub eesti keele elementaarsete käibe- ja olmeliste väljenditega.

3) III kooliastmel süvenevad teadmised vene ja eesti rahvusliku kultuuri iseärasustest. Õpilastele pakutakse erinevaid võimalusi saada kogemusi ja teadmisi teiste rahvaste kultuuridest. Nad võtavad osa erinevatest kultuuriprojektidest ja – üritustest. Suureneb eesti keele aktiivne ja passiivne sõnavara.

Õpilane:

- tutvub kujutava ja rahvakunsti erinevate liikidega ;
- tutvub maalikunsti, skulptuuri ja arhitektuuri teostega;
- tutvub rahvaeeposega „Kalevipoeg”;
- tutvub vene ja eesti kultuuri väljapaistvate esindajatega;
- tutvub Eesti põhiliste vaatamisväärsustega;
- kinnistab teadmisi käitumisreeglitest kultuuriasutustes;

- külastab raamatukogusid, näitusi ja kultuuriüritusi;
- võtab osa etlejate, erinevate teoste instseneerinute ja dramatiseeringute konkurssidest;
- eristab vene ja eesti rahvatantsu ja -mänge;
- võtab osa rahvuslike- ja riiklike pühade ettevalmistamisest ja läbiviimisest;
- mõistab ja kasutab eesti keele elementaarseid käibe- ja olmelisi väljendeid.

(6) Infokeskkond

Käesoleva läbiv teema on suunatud kommunikatiivsete oskuste arendamisele, makrosotsiaalses ümbruskonnas orienteerumise oskuse ja igapäevaküsimuste lahendamisoskuse kujundamisele, mis on seotud informatsiooni saamise ja edastamisega vastavalt olukorrale.

Õpilane õpib:

- väljendama ennast ja oma soove arusaadaval viisil;
- orienteeruma erinevate informatsiooniliste märkide järgi;
- pöörduma abi ja informatsiooni saamiseks vajalikesse ametiasutustesse.

1) I kooliastmel pööratakse põhitähelepanu üldiste kõneoskuste arendamisele, pöörduva kõne mõistmisele, verbaalsete ja mitteverbaalsete suhtlemisvahenditekasutamisele.

- ära tundma/ nimetama fotode/ piltide/ piktogrammide järgi ümbritseva maailma
- tuttavaid esemeid;
- jälgima kultuuriobjekte ekskursioonidel ja jalutuskäikudel ;
- orienteeruma kooliruumides informatsiooniliste märkide järgi.

2) II kooliastmel kujundatakse mõistet privaatriimide ja territooriumide, oskust hinnata oma tegevust põhimõttel: VÕIB – EI TOHI, VASTUVÕETAV – KEELATUD, oskust orienteeruda erinevate märkide ja viitade järgi.

Õpilane õpib:

- iseseisvalt kokku korjama mänguasju ja õppevahendeid informatsiooniliste
- märkide järgi;
- ära tundma ja orienteeruma liiklusmärkide järgi, leidma üles vajaliku
- ühistranspordi
- peatuse;
- oskama kasutada olmetehnikat ja elektriseadmeid elementaarsete tööde tegemiseks
- vastavalt nende määratlusele;
- orienteeruma kauplustes ja nende erinevates osakondades;
- eristama puhastusvahendite tinglikku märgistust;
- valima toiduaineid tehnoloogilise kaardi järgi.

3) III kooliastmel pööratakse põhitähelepanu tööoskuste kinnistamisele olmetehnikaga töötamisel, hoiatus- ja informatsiooniliste märkide järgimisele erinevates eluolukordades.

Õpilane:

- loeb põhiskeeme, jooniseid, tehnoloogilisi kaarte, retsepte;
- tegutseb vastavalt riidel, olmetehnikal, puhastusvahenditel olevatele
- põhitingmärkidele;
- osaleb oma tegevuse planeerimisel, kasutades piktogramme;
- määratleb ilma massiinformatsiooni järgi ;

- orienteerub kalendris, transpordi sõiduplaanis, telesaadete programmis;
- orienteerub teenindustevõtete valdkonnas informatsiooniliste- ja tingmärkide järgi;
- kasutab reklaami ja orienteerub kauba hinnas ja maksumuseahendite kasutamisele.

(7) Tehnoloogia ja innovatsioon

Käesolev läbiv teema on suunatud elementaarsele arvuti-, interaktiivse tahvli, olmetehnika ja elektriseadmete kasutamise oskuse õpetamisele ja tervistsäästva režiimi hoidmisele.

1) I kooliastmel kujundatakse elementaarsed arvuti ja interaktiivse tahvli kasutamise oskused.

Õpilane:

- tutvub arvuti põhiosadega (monitor, protsessor, hiir);
- õpib arvutit sisse lülitama, diski sisse panema ja välja võtma;
- õpib arvutihiirt kasutama;
- mängib elementaarseid õpetavaid ja arendavaid arvutimänge;
- õpib liigutama objekte interaktiivsel tahvil.

2) II kooliastmel pööratakse tähelepanu praktiliste ülesannete täitmisele arvutis ja interaktiivsel tahvil, samuti tutvumisele olmetehnika ja elektriseadmetega.

Õpilane:

- leiab klaviatuuril tähed, numbrid ja põhimärgid;
- kirjutab tähti/silpe/sõnu/ lauseid vastavalt näitele/ kuulmise järgi;
- arendab arvutimängude mängimise oskust;
- avab/sulgeb programmi, lülitab arvuti välja;
- kasutab olmetehnikat juhendamisel;
- tutvub ohutusreeglitega elektriseadmetega töötamisel;
- õpib kasutama raadiot ja telerit, magnetofoni, DVD-mängijat (hääletugevuse muutmine, programmide valik, puldi kasutamine).

3) III kooliastmel õpilased kinnistavad oma kasutamisoskusi olmetehnikaga töötamisel, tutvuvad interneti võimalustega ja tervistsäästva režiimi põhinõuetega.

Õpilane:

- valmistab toitu, kasutades köögitehnikat;
- koristab ruume, kasutades olmetehnikat;
- järgib ohutusnõudeid elektriseadmetega töötamisel
- õpib leidma internetis transpordi sõiduplaani, orienteeruma TV kavas;
- õpib ankeeti täitma/ testi tegema arvutis;
- koostab arvuti abil õnnitluskaarte ja joonistusi;
- leiab mänguportaali elektronadressi järgi.

(8) Tervis ja turvalisus

Käesolev läbiv teema on suunatud isiksuse kujundamisele, kes järgib tervislikku eluviisi ja hoolitseb oma turvalisuse eest.

Õpilasel kujundatakse:

- tervise valdkonnas:
- teadmised oma kehast, selle vanuselistest muutustest ja sugulistest iseärasustest;
- oskus järgida isikliku ja intiimhügieeni nõudeid;
- teadmised tervisele kasulikest ja kahjulikest teguritest;

- oskus pöörduda arstiabi saamiseks;
- turvalisuse valdkonnas:
- teadmised käitumisreeglitest erinevates olukordades;
- oskus hoiduda ohtlikest olukordadest ja kutsuda abi.

1) I kooliastmel kujundatakse esmased ettekujutused kehaosadest ja elementaarsed hügieeninõuete järgimise oskused, oskus järgida turvalisuse nõudeid koolis ja kodus.

Õpilane:

- näitab transpordis, suhtlemisel tundmatute inimeste ja loomadega;
- järgib hügieenireegleid enne sööki ja/ nimetab oma keha- ja näoosi, mänguasjadel, piltidel ja teistel inimestel;
- samastab ennast väliste tunnuste järgi;
- järgib ohutusreegleid peale tualeti kasutamist;
- järgib liiklusreegleid tänava ületamisel, tunneb valgusfoori.

2) II kooliastmel kujundatakse ettekujutused tervislikust ja turvalisest eluviisist.

Õpilane:

- tutvub kehaosade ja tundeelundite ülesannetega; õpib teatama oma keha aistingutest;
- tutvub täiskasvanuks saamise tunnustega (teisejärgulised sugulised tunnused);
- tutvub sugudevahelise käitumisega;
- saab teadmisi tervisliku toitumise põhimõtetest ja keha karastamise viisidest;
- õpib üksteisest eristama kasulikke ja kahjulikke toiduaineid;
- järgib hügieenireegleid enne söömist ja peale tualetis käimist; värskete puuviljade, marjade, juurviljade söömisel.
- õpib järgima ohutu käitumise reegleid: tänaval, metsas, veekogu ääres, transpordis,
- suhtlemisel tundmatute inimeste ja loomadega, vihma, lumesaju, äikese, libeduse ajal
- ja päikese käes;
- õpib järgima ohutustehnikat, kasutades: teravaid, lõike- või torkeesemeid, tuleohtlikke
- esemeid, elektriseadmeid; täitma tuleohutusreegleid;
- õpib hoiduma traumadest ja käitumist erinevate vigastuste puhul. Selgitab välja
- põhjused ja tagajärjed. Teab hädaabi numbrit - 112.

3) III kooliastmel pööratakse põhitähelepanu teadmiste kinnistamisele ohutust elutegevusest.

Õpilane:

- saab elementaarseid teadmisi inimorganismist (siseorganid ja süsteemid);
- kinnistab ettekujutusi tervislikust eluviisist ja kahjulikest harjumustest ning õpib
- tegema õigeid valikuid;
- õpib märkama ohtlike olukordi endale ja teistele, reageerima nendele ja abi kutsuma;
- õpib EI ütlemata;
- kinnistab oma keha eest hoolitsemise ja tervise säilitamise oskusi ;
- õpib sõlmima ohutuid kontakte teiste inimestega;
- õpib järgima ohutustehnikat, kasutades: tuleohtlikke esemeid, elektriseadmeid,
- ravipreparaate, olmekeemiat; täitma tuleohutusnõudeid;
- järgib ohutu liiklemise ja õige käitumise reegleid erinevate vigastuste korral;
- õpib telefoni kasutama õppetelefoni baasil: valima hädaabi numbrit – 112 ja vajaliku

- informatsiooni edastamist.

(9) Väärtused, moraal ja kõlblus

Käesolev läbiv teema annab võimaluse kujundada isiksust, kes oskab õigesti käituda erinevates olukordades, järgides käitumis-, viisakus-, eetika- ja moraalireegleid.

I kooliastmel kujundatakse ettekujutused endast kui klassikollektiivi liikmest, kes peab kinni pidama kehtestatud suhtlemis- ja käitumisreeglitest.

Õpilane:

- omandab käitumisnõuded koolis ja suhtlemisreeglid eakaaslaste ja täiskasvanutega;
- omandab mõisted VÕIB – EI TOHI, MINU - VÕÕRAS; valmisoleku jagada.
- õpib osa võtma klassi- ja kooliüritustest;
- õpib arusaadavalt väljendama oma tundeid ja emotsioone üldkehtivate normide piires;
- õpib elementaarseid etiketinorme.

II kooliastmel pööratakse põhitähelepanu isiksuse kujundamisele, kes austab teisi ja oskab käituda vastavalt olukorrale ja moraalinormidele.

Õpilane õpib:

- eristama oma ja teda ümbritsevate inimeste emotsioone; vajadusel reguleerima
 - oma käitumist;
 - vastandama ennast teatud grupiga;
 - osalema pidude ja ürituste ettevalmistamisest ja läbiviimisest;
 - käituma viisakalt tuttavates olukordades meeldetuletamisel;
 - hindama tegevust põhimõttel: ÕIGE – VALE, VÕIB – EI TOHI, MEELDIB – EI MEELDI, PEAB - TAHAN;
 - austama teiste inimeste õigusi;
 - õnnitlema sünnipäevalast, avaldama kaastunnet, kaasa tundma ja jagama;
 - sugudevahelist käitumist, sõpruse väljendust;
 - järgima käitumisreegleid ühiskasutatavates kohtades;
 - lauakatmist vastavalt olukorrale, käitumisreegleid lauas istumisel.

3) III kooliastmel täpsustuvad moraali- ja eetikanormid.

- Õpilane kinnistab:
 - mõisteid: OMA – VÕÕRAS – MEIE OMA;
 - oskust kontrollida oma emotsioone;
 - oskust kasutada suhtlemisel laialtlevinud viisakusväljendeid;
 - oskust riietuda vastavalt olukorrale/ üritusele;
 - teadmisi kultuurse ajaveetmise võimalustest;
 - teadmisi täiskasvanute õigustest ja kohustustest;
 - oskust väljendada oma suhtumist teguviisi/ olukorda/ toimingusse;
 - mõistet perekonnast ja kultuursest käitumisest perekonnas;
 - oskust käituda ohtlikes olukordades ja seksuaalse ohu juhtudel;
 - suhtlemisoskust erinevates olukordades ja asutustes.